

Onze nieuwe buitenposten in training in Nederland

“Kabinet President is ook een “Big Spender” geworden.”

De constante strijd om LGBT rechten te beschermen blijft echter een uitdaging.

“Zonder goede voorbereiding, voorlichting en training kan BTW een chaos worden.”

NIEUW
IN INZICHT:
EXPERTS
OVER...

Heeft u opmerkingen of een artikel die u wilt plaatsen in INZICHT? Stuur dan een mail naar de redactie.

Redactie INZICHT:

Girdhari, Swami
Lie-A-Ling, Lucinda
Moertabat, Sjaïsta
Soeleman, Madhavi
inzicht@ves.sr

Klik op een artikel voor de hyperlink

INHOUDSOPGAVE

Pagina

- 4 EEN KWESTIE VAN PRIORITETIEN BIJ BIBIS**
Suriname International Trade Authority (SITA) is een papieren tijger
- 5 VOORZITTERSCHAP CARICOM**
Zou toch geen extra belasting zijn?
- 6 CONSERVATION INTERNATIONAL SURINAME**
Samenwerken aan de implementatie van Duurzaam Bosbeheer
- 9 NOTA VAN WIJZIGING BEGROTING 2022**
Begrotingstekort van SRD 5.7 miljard nog steeds onverantwoord hoog
- 10 HERSTELPLAN 2020-2022**
Regering laat in 2021 ruim meer dan SRD 1 miljard liggen
- 11 NOFA**
Nog voor operationalisering verkeerd aangewend
- 13 WAAR EEN KLEIN LAND GROOT IN KAN ZIJN**
Aantal Surinaamse ambassades en consulaten verder uitgebreid
- 15 CEO TALK**
Met gastspreker Udo Karg – CEO SUVVEB NV
- 17 OMO**
Een duur monetair Instrument
- 18 WAN TAKRU TJA WAN BUN**
Gouden paspoorten en visa's
- 21 KABINET PRESIDENT IS KAMPIOEN "BIG SPENDER"**
Wie het kruis heeft zegent zichzelf

INHOUDSOPGAVE (Vervolg)

- 22** **CARICOM**
Agro-Investment Forum & Expo
- 23** **BTW**
Amateuristische aanpak invoering BTW
- 25** **MAATREGELEN HERSTELPLAN 2020-2022**
Niet vindbaar op de begroting
- 27** **EXPERTS AAN HET WOORD OVER...**
Invoering BTW zal leiden tot hogere inflatie
- 28** **INGEZONDEN**
Het spiritueel hart van de economie
- 29** **PAASBOODSCHAP**
Van het Comité Christelijke Kerken (CCK)
- 31** **INGEZONDEN**
Nieuw jaar, nieuwe jaarrekening
- 33** **VES OVER...**
Evaluatie eerste jaar stabilisatie regeerakkoord
- 35** **FACT CHECK**
Interview Santokhi
- 36** **INGEZONDEN**
De zakelijke voordelen van LGBT-gelijkheid
- 39** **VES OVER...**
Kantekeningen bij nieuwe Centrale Bankwet
- 40** **VISSERIJOVEREENKOMST MET GUYANA**
150 visvergunningen te ver
- 42** **GOUDBELASTING**
Verzinsels van het IMF of vergissing van het Ministerie van Financiën en planning?
- 43** **NAWOORD**

Welcome, INZICHT lezer!

Abonneren op VES INZICHT? Dat kan gratis!

Stuur uw verzoek naar inzicht@ves.sr

Uw vacature in de VES Career Engine?

Of Uw Advertentie in het VES INZICHT Economistenblad?

Vraag een offerte aan via inzicht@ves.sr

Een kwestie van Prioriteiten bij BIBIS;

Suriname International Trade Authority (SITA) is een papieren tijger

Terwijl er bij BIBIS met bakken geld wordt verspild wordt het belangrijkste directoraat voor herstel en groei van de economie de middelen onthouden om iets significant te doen, namelijk het Directoraat International Business.

Bij een recent bezoek van de Minister van BIBIS aan Caribbean Export in Barbados werd aangegeven dat “de Regering de komende maanden SITA zal vestigen om de Private sector van ons land te ondersteunen”. Het belang dat de Regering hecht aan een bepaald instituut is af te lezen aan het daarvoor opgenomen budget. Leest U zelf maar wat de Regering in het “Doe-jaar” 2022 gaat investeren in het Directoraat International Business, welke ook wordt gepresenteerd als Suriname International Trade Authority (SITA). Aan personeel staan er 11 mensen op de payroll, waarvan tien hoger kader en één middenkader. Aan programma’s wordt met budget opgevoerd:

1. Database opzetten met hardware en software, waaronder een cloudgebaseerde oplossing voor klantrelatiebeheer (CRM) om de interacties met klanten te beheren; een open source-informatieplatform voor het verzamelen en verspreiden van business intelligence-gegevens voor US\$ 9.600;
2. Een marketingcampagne (websites, investeringsgids, promotievideo's, investeringsmissies en boutique investeringsevenementen) om FDI en ExportSu te lanceren en hun bedrijfsimago op te bouwen, inclusief een country branding-strategie voor US\$ 2.400;
3. Coördinatie support/ ontvangst investeerders en exporteurs voor on site visits ter oriëntatie per sector of project (visits program interested investors) voor US\$ 3.800;
4. Organisatie en/of participatie in Expo's en Beurzen voor US\$ 9.600;
5. Due diligence en Compliance (herkomst van geld en antecedentenonderzoeken) naar buitenlandse investeerders voor US\$ 2.400;
6. Ontwikkeling en uitvoering training workshops voor KMO's met exportpotentieel US\$ 2.400.

Het totaalbudget van SITA bedraagt slechts ca. US\$ 30.000 voor het hele jaar. Hiermee geeft de Regering overduidelijk aan

dat het geen enkel belang aan SITA hecht, zeker als je het vergelijkt met de andere posten binnen het Ministerie.

Nieuwe Surinaamse Ambassades en Consulaten

Het advies van de VES aan de heren Ch. Santokhi, R. Brunswijk, G. Rusland en S. Somohardjo op 16 juni 2020 t.a.v. onze ambassades in het buitenland is in de wind geslagen. Op 8 juli 2020 schreef de VES aan de vier voorzitters van de partijen in de aankomende coalitie, het aantal ministeries te verminderen door deze samen te voegen alsmede de evaluatie en het sluiten van een aantal Ambassades. Enerzijds heeft men geluisterd en de geplande en reeds aangekondigde uitbreiding van het aantal ministeries van 17 naar 19 en de benoeming van twee onder-ministers is teruggedraaid. Anderzijds heeft men het aantal ambassades niet verminderd. Sterker nog, nu gaat men het aantal ambassades zonder enige evaluatie van de voordelen versus kosten, nog verder uitbreiden.

Nieuwe Surinaamse Ambassade en nieuw Consulaat in Marokko in 2022

Alleen voor de “Voortgang met de kantoorinrichting en volledige bemensing van de Ambassade (zeven man) en Consulaat (zes man) in het Koninkrijk Marokko” is er US\$ 140.000 uitgetrokken. Er worden dus maar liefst 13 extra mensen in dienst genomen c.q. naar Marokko uitgezonden. Hiervan zijn het maar liefst zes personen die tot het Hoger Kader worden gerekend. Is dit geen verspilling van onze schaarse middelen en ons schaarse kader?

Voorzitterschap Caricom zou geen extra belasting zijn?

De Vereniging van Economisten (VES) heeft in Februari 2022 President Santokhi geadviseerd om het voorzitterschap van Caricom voor 1 of 2 jaar uit te stellen en dat weer op te pakken zodra wij uit de huidige financieel-economische crisis zijn. Hoewel de President niet rechtstreeks hierop heeft gereageerd heeft hij duidelijk gemaakt dat hij zijn rol in de regio zo belangrijk vindt en dat het net zo gemakkelijk samen gaat met het in ons land leiding geven aan het herstructureringsproces. Er werd betoogd dat het voorzitterschap vooral door technische mensen van het Caricom secretariaat zou worden ingevuld en absoluut geen extra belasting voor het Staatshoofd zou zijn.

Uit de Begroting van het kabinet van de President voor 2022 blijkt dat President Santokhi maar liefst SRD 54 miljoen gaat uitgeven aan geplande buitenlandse reis – en verblijfskosten. Daar zit geen enkele specificatie noch toelichting bij.

Enig spoorwerk geeft ons wel een indicatie hoe het reisschema van de President er als gevolg van zijn voorzitterschap eruit zou kunnen zien. Op de Begroting van BIBIS staan namelijk diverse buitenlandse reizen opgenomen “ter ondersteuning van de President” namelijk:

- Reguliere Presidentieel Vergadering Mercosur;
- Reguliere Presidentieel Vergadering ALADI;
- Presidentieel Summit CELAC;
- Prime Ministers Sub-committee Meetings on CSME / Tourism / Reparations;
- Special Emergence Meeting of the Conference of Heads of Government of the Caricom;
- ACS Summit of Heads of Government 2022.

Op dit lijstje ontbreekt de reeds afgelegde reis naar Belize voor de International Staatshoofden conferentie van februari j.l. en een ingelaste meeting in de marge van de De-risking conference in Barbados in april j.l.

Let wel deze vergaderingen zou de President aan de Vice-President, of waarschijnlijker aan de Minister van BIBIS, kunnen delegeren als hij geen Voorzitter van Caricom zou zijn. Van januari t/m juni 2022 is hij Inkomend Voorzitter, van juli t/m december is hij Voorzitter en van januari t/m juni 2023 Uitgaande Voorzitter van de Staatshoofden van Caricom.

Daarnaast is er ook de “Regular Meeting of the Conference of the Heads of Governments of Caricom”. Dit betreft echter geen

buitenlandse reis want het wordt begin juli 2022 in Suriname gehouden. De kosten hiervan zijn apart begroot op SRD 1 miljoen.

Let wel dit is slechts de Caricom agenda. Mogelijk dat er nog meerdere reizen op de Agenda staan. Vorig jaar was de Jaarvergadering van de Verenigde Naties heel belangrijk, waarom zou het dit jaar minder belangrijk zijn? Ook was de COP-vergadering in Glasgow van cruciaal belang, waarom zou het milieuvraagstuk dit jaar minder belangrijk zijn? etc. Indien er geen calamiteiten zijn dan zal de President alleen maar uit hoofde van zijn Caricom functie gedurende dit jaar 8 keer uitlandig zijn hetgeen de samenleving per trip gemiddeld ca. SRD 7 miljoen gaat kosten.

Economic Quotes:

“Inflatie is als een dictatuur. Als ze eenmaal aan de macht is, is het des te moeilijker ertegen te vechten.”

Duitse bankier 1901 - 1994

– Hermann Josef Abs

Samenwerken aan de implementatie van Duurzaam Bosbeheer

In een vierdelige serie zal Conservation International Suriname ingaan op diverse thema's gerelateerd aan duurzaam bosbeheer en natuurbeleid: Duurzame Houtkap en Duurzaam bosbeheer, Duurzaam Natuurbeheer, Onbenutte potenties voor NTFP en Ecotoerisme en het genereren van Carbon Credits in Suriname, waarbij de uitwisselingstrip van de 'High Level' Missie naar Gabon in maart jl. de inzichten van alle betrokkenen kan verscherpen.

Deel 1: Naar een beter bosbeheer en meer lokale houtverwerking

Inleiding

Het behoud van ons bos als één van de meest beboste landen ter wereld (ongeveer 93% bosbedekking), in totaal 15,2 miljoen ha, vereist daadkracht en visie, waarbij duurzaam inkomen kunnen worden gegenereerd die ongekend zijn voor Suriname en kan bijdragen onze economie sneller op rails te krijgen. Van ons bos is 4,5 miljoen ha bestemd als potentieel productiebos. Een belangrijk deel is uitgegeven in de vorm van houtkapconcessies (1,9 miljoen ha) en gemeenschapsbos (0,8 miljoen ha). Van het totaal uitgegeven bosgebied voor de houtkap wordt jaarlijks ongeveer 80.000 ha actief in productie genomen in een rotatie van 25 jaar, conform de wetgeving. Ondanks de wetgeving vinden er toch onregelmatigheden plaats. Daarom vindt de Stichting voor Bosbeheer en Bostoezicht (SBB) o.l.v. directeur Stanley Betterson, het belangrijk dat een reorganisatie moet plaatsvinden binnen de SBB om beter invulling te geven aan de naam van de organisatie, namelijk 'goed bosbeheer en goed bostoezicht'.

Export van rondhout uit Suriname

Sinds 2010 is de oogst van industrieel rondhout in Suriname meer dan verviervoudigd van 247.000 m³ rondhout equivalenten (rhe) in 2010 tot 1.074.000 m³ rhe in 2019 (Zie tabel 9, SBB 2020¹). Weliswaar vermelden de meest recente statistieken dat er in 2019 voornamelijk 339.000 m³ aan hout geëxporteerd werd, waarvan 315.000 m³ rondhout en slechts 23.000 m³ gezaagd hout (zie tabel 15, SBB 2020) www.sbsur.com.

TABEL 15. OVERZICHT VAN HOUTEXPORT PER ASSORTIMENT VAN 1990 TOT EN MET 2019

Jaar	Rondhout		Palen		Letterhout		Triplex		Gezaagd hout		Gereed product		Totaal	
	Volume in m ³	FOB waarde in US \$	Volume in m ³	FOB waarde in US \$	Volume in m ³	FOB waarde in US \$	Volume in m ³	FOB waarde in US \$	Volume in m ³	FOB waarde in US \$	Volume in m ³	FOB waarde in US \$	Volume in m ³	FOB waarde in US \$
1990			400	69,000			1,600	558,000	200	49,000			2,200	676,000
1991							1,000	359,000	300	103,000			1,300	462,000
1992	1,700	210,000	1,900	388,000			1,800	754,000	500	147,000			5,900	1,499,000
1993	1,200	128,000	1,600	150,000			2,300	1,336,000	900	211,000			6,000	1,825,000
1994	6,890	773,000	1,010	111,000			3,800	844,000	1,500	223,000			13,200	1,951,000
1995	13,000	760,000	1,250	107,000			3,900	1,501,000	3,300	396,000			21,450	2,764,000
1996	24,000	2,783,000	3,000	549,000			5,700	1,387,000	3,300	924,000			36,000	5,643,000
1997	29,000	2,341,000	2,000	328,000			4,900	1,784,000	6,700	1,626,000			42,600	6,079,000
1998	21,000	1,647,000	1,000	200,000	7	19,000	2,900	1,178,000	5,400	1,332,000			30,307	4,376,000
1999	16,000	1,417,000	1,300	252,000	21	48,800	2,200	710,000	4,200	822,000			23,721	3,249,800
2000	9,200	1,086,000	900	156,000	21	53,800	680	188,000	7,400	1,812,000			18,201	3,295,800
2001	5,600	665,000	2,400	426,200	18	63,500	290	80,300	8,200	2,285,000			16,508	3,520,000
2002	22,800	2,630,000	3,100	525,600	23	78,300	132	34,100	8,400	2,137,000			34,455	5,405,000
2003	1,130	135,000	2,100	359,900	23	69,400	111	29,900	7,700	1,895,000			11,064	2,488,300
2004	4,800	560,000	1,400	250,000	37	125,500			5,000	1,404,000			11,237	2,339,500
2005	7,200	866,000	2,300	516,000	65	143,100			4,700	1,411,000			14,265	2,936,100
2006	16,800	2,051,000	1,800	386,000	60	181,100			6,200	1,936,000			24,800	4,554,100
2007	9,900	1,233,000	2,600	556,000	362	1,082,100			8,400	2,086,000			21,262	4,957,100
2008	26,500	2,097,000	2,100	479,000	350	1,059,000			6,900	1,908,000			35,850	5,543,000
2009	28,700	3,354,000	1,200	261,000	76	213,600			4,300	1,352,000			34,276	5,180,600
2010	47,000	5,704,000	1,300	291,000	99	391,000			5,400	1,914,000			53,799	8,300,000
2011	89,900	10,814,000	1,600	331,000	268	817,000			6,200	2,102,000	308	196,200	98,276	14,260,200
2012	107,800	12,928,000	900	302,000	427	1,438,000			11,100	3,570,000	111	77,100	120,338	18,315,100
2013	94,600	11,314,000	1,100	248,000	453	1,248,000			18,400	6,156,000	218	140,200	114,771	19,106,200
2014	144,400	17,272,000	1,900	441,000	1,127	3,314,000	27	6,700	21,100	6,802,000	545	141,000	169,099	27,976,700
2015	204,800	24,449,000	1,300	279,000	297	929,000	15	4,100	19,800	6,401,000	121	55,200	226,333	32,117,300
2016	265,200	31,751,000	1,500	343,000	115	359,400			25,600	7,954,000	733	121,300	293,148	40,528,700
2017	481,600	57,651,000	800	187,000	141	439,700			16,200	4,972,000	1,147	370,900	499,888	63,620,600
2018	531,800	63,914,000	2,000	446,000	16	49,000			16,500	5,203,000	365	236,000	550,681	69,848,000
2019	315,300	44,147,000	900	19,900	23	74,500	38	9,900	23,000	7,520,000	416	252,000	339,677	52,023,300

¹ Bosbouwstatistieken: Productie, export en import van hout en houtproducten in 2019 (SBB, september 2020)

Suriname streeft ernaar om geleidelijk aan de rondhoutexport af te bouwen en slechts houtproducten te exporteren waaraan waarde is toegevoegd. Door realisatie van dit beleid kan de bosbouwsector een verhoogde bijdrage leveren aan de nationale economie, in termen van directe inkomsten voor de staat, werkgelegenheidscreatie en het genereren van deviezen. Het duurzaam geproduceerd rondhout zal verwerkt worden tot gezaagd hout, triplex, multiplex en verder afgewerkte producten zoals: meubels, gelamineerd hout, vloerdelen, enzovoorts. De export zal slechts moeten bestaan uit ruw gezaagd hout, halffabricaat of eindproducten. Dit vereist aanzienlijke investeringen in onder andere rehabilitatie van de bestaande- en het opzetten van nieuwe houtzagerijen, triplex- en multiplex fabrieken, trainingen en bewustzijnsstrategieën, maar ook een ombuiging van beleid, inzet transparante controlemechanismen en incentives voor gebruikers. Het vereist ook de centralisatie van houtverwerkingseenheden op één geschikte locatie, omdat dan het resterende afval van zagerij- en multiplex-fabrieken ook optimaal gebruikt kan worden voor chips, brandstof en andere producten teneinde een maximaal rendement te hebben. Wanneer de zagerijen her en der verspreid zijn, blijven de aanzienlijke hoeveelheden tweede en derde klasse hout en houtafval, meestal onbenut.

De uitdagingen in beeld

De weg naar een hernieuwde aanpak zal met een aantal hobbels gepaard gaan. Om er een paar te noemen:

1. Lange termijnvisie i.p.v. korte termijn belangen. Instellen van een verbod op rondhout export zal op korte termijn leiden tot een verlies aan exporttaken op de rondhoutexport. Pas na enige jaren, wanneer de investeringen in meer lokale verwerking op gang komen, zijn er voor de overheid meer inkomsten.
2. Corruptie: o.a. de illegale houtkap.
3. Politieke wil: de noodzaak van het algemeen belang vooropstellen i.p.v. partijbelang.
4. Afgestemde visie met houtexploitanten en gemeenschappen: de wil tot hervorming van de sector, eigen houtverwerking en duurzame inkomens.
5. Kennis en scholing: noodzakelijk om het juiste kader te kweken.
6. Een gunstig investeringsklimaat creëren en ondernemerschap stimuleren.
7. Ontwikkelen financieringsmechanisme gebaseerd op incentives d.m.v. Climate Smart Forestry (klimaatslimme bosbouwmethoden) - CSF, om de sector te helpen transformeren naar duurzame economische modellen. Uit voorlopige berekeningen van rapporten van SBB's (2020)

blijkt dat het nationaal adopteren van CSF in de gehele bosbouwsector kan resulteren in de verminderde uitstoot van ongeveer 4.6 miljoen ton koolstofdioxide p/jaar vanaf 2024.

Waarom Gabon?

Het wiel opnieuw uitvinden heeft nooit gewerkt en daarom was de missie van de Republiek Suriname naar het Centraal Afrikaanse land Gabon van 12-20 maart 2022 (geïnitieerd en grotendeels gefinancierd door Conservation International Suriname) van essentieel belang, omdat het moment NU is. De reis was bedoeld als een Zuid-Zuid-uitwisselingsmissie over vele onderwerpen die verband houden met bos, natuur, ruimtelijke ordening en regionale ontwikkeling. Tevens om de relaties tussen de twee landen te versterken op het gebied van bosbeleid en -wetgeving, duurzaam bosbeheer, natuurbehoud, klimaatfinanciering en betalingen voor ecosysteemdiensten.

Suriname en Gabon: waar liggen de overeenkomsten en verschillen?

Suriname en Gabon hebben veel overeenkomsten vooral als het gaat om de strijd die geleverd moet/moest worden voor Suriname - en grotendeels reeds heeft plaatsgevonden in Gabon - als het gaat om verantwoord bosbeleid. Gabon is vele stappen verder in een traject dat niet vanzelfsprekend is geweest. In dat land was de bosbouwsector vroeger net als Suriname vooral beperkt tot "kap" en export van stammen. Dit veranderde toen de export van rondhout in 2009 bij presidentieel besluit per direct werd verboden. Na een schijnbare terugval van de economie (en veel protest van sommige grootverdieners in de rondhoutsector), werd deze sector 3 jaren na het verbod, een belangrijke werkgever en genereert in 2020 zeker 25.000 banen met 50.000 nieuwe banen in 15 jaar als doel. Sedert 2010 is reeds 2 biljoen USD geïnvesteerd in nieuwe houtverwerkende bedrijven, die merendeels gecentraliseerd zijn in de Speciale Economische Zone van Nkok.

Maart 2022: Surinaamse delegatie brengt een bezoek aan een bosgebied in Gabon, Libreville, onder begeleiding van de Minister van Water en Bossen van Gabon, Prof. Lee White. Foto: © CI-Suriname)

Wat is nog meer nodig voor succes?

Als grondslag in Gabon lag de **Wet Bosbeheer met duidelijke richtlijnen en economische modellen voor verantwoord bosbeheer**. In Suriname zal het parlement zich moeten beijveren de draft wet 'Duurzaam Natuurbeheer' nog dit jaar (2022) aan te nemen. Deze wet kan ervoor zorgen dat ons land koolstofkredieten uit ons staande bos kan verdienen en natuurtoerisme een belangrijke bron van inkomsten wordt. Dit, zodat beschermde natuurgebieden van 'verzorgingsgebied', nu gebieden met duurzame inkomsten uit toerisme worden en de private sector samen kan werken met de overheid en gemeenschappen (Public Private People Partnerships -PPPP). Tot slot kunnen uit een in te stellen bio-economisch fonds duurzame ontwikkelingsprojecten voor inheemse en tribale gemeenschappen worden gefinancierd. Dus om dit traject succesvol te maken, moet er politieke wil en eenduidig beleid zijn (en dat is Gabon redelijk gelukt).

Gabon's methodiek bij houtoogst: omgang met rondhout

- Gabon met zijn 88% bosbedekking werkt al twee jaar aan een RIL-C-project (Reduced Impact Logging)². De emissiereductie bij RIL-C per kubieke meter is 9 ton en dat is wetenschappelijk onderzocht.
- De stakeholders/concessionarissen, die RIL-C gebruiken, betalen lagere belastingen.
- Gabon werkt met een stimulerings-/strafstructuur. Wie niet is gecertificeerd, betaalt het dubbele belastingtarief. Naarmate het beheer van concessies verbetert, wordt het tarief dat zij betalen lager. Wie zich niet houdt aan de wet- en regelgeving, wordt gestraft met hogere tarieven.
- Bij infrastructuurplanning, plant Gabon zodanig, dat er een minimum aan koolstof verloren gaat.
- Gabon investeert ook veel in het ontwikkelen van kader in de houtsector: educatie, training en awareness.
- In Gabon zijn er drie belangrijke instanties voor bosbeheer en -monitoring:
 - Agentschap Nationaal Park (850 personen), omgevormd tot instantie voor natuurbehoud met financiële onafhankelijkheid. Ze hebben wel audits, en de minister heeft technisch toezicht, maar ze

mogen wel zelfstandig geld inzamelen. Er is in 10 jaar tijd 100 miljoen dollar opgehaald. Momenteel halen ze 15 miljoen dollar aan donaties per jaar op. Dit is de helft van het beheer van parken en beschermde mariene gebieden.

- Bosbouwbureau, dat verantwoordelijk is voor de uitvoering van het beleid zoals vastgesteld door het ministerie van Bos van het ministerie.
- Bosbouwschool, die alle mensen van de verschillende instanties en het personeel van het

ministerie opleidt. Ze doen ook onderzoek en hebben promovendi. Een percentage van de export gaat terug naar Gabon's ministerie van Bos, waarvan een deel geïnvesteerd wordt in bonussen.

Voordelen voor Suriname bij een getransformeerde houtsector

Als Suriname ertoe over zal gaan om het Gabon model toe te passen, kunnen we het volgende verwachten:

- Binnen 4 jaar al, zou het zaagrendement kunnen stijgen met zeker 20% en het aantal banen in de houtsector daardoor ook met honderden procenten toenemen (volgens de voorlopige prognoses).
- Als een percentage van de inkomsten uit de Surinaamse export van verwerkt hout teruggaat naar de overheid, de gemeenschappen, investeringen in de sector en andere stakeholders (denk aan opleiden van kader), zullen de huidige inkomsten verviervoudigen waarvan zeker 1/3 deel aan incentives geïnvesteerd kan worden.

In de volgende artikelen zullen we de samenwerkingsgebieden met Gabon die op ministerieel niveau zijn afgesproken, aangeven alsook de next steps op beleidsniveau. Aan de orde komen ook de verworven inzichten m.b.t. Houtkap en Duurzaam Bosbeheer, Duurzaam Natuurbeheer en het genereren van Carbon Credits in Suriname.

²https://redd.unfccc.int/files/gabon_frl_submitted_feb2021.pdf

BEGROTINGSTEKORT VAN SRD 5.7 MILJARD NOG STEEDS ONVERANTWOORD HOOG

De Nota van Wijziging Begroting 2022 vertoont een verlaging van het Begrotingstekort van SRD 7.5 miljard naar SRD 5.7 miljard. Hoewel dit al een zichtbare verbetering is, blijkt het nog steeds economisch onverantwoord, gezien de reeds onbetaalbare hoogte van de nationale schuld. Let wel, het Begrotingstekort is het bedrag welke de Staat per jaar meer uitgeeft dan het verdient en dat bedrag moet weer geleend worden. De schuld wordt dus met een dergelijk tekort alleen maar groter in plaats van kleiner.

Opvallend is dat het Begrotingstekort voor 2022 na een half jaar doorrekenen slechts met SRD 1.8 miljard kon worden verlaagd door SRD 1.6 miljard minder aan rentes aan schuldeisers te betalen en de schulden af te lossen. Daarbij blijkt dat ook voor 2022, de leningen de aflossingen overtreffen. Het doorgaan met meer te lenen, dan af te lossen maakt de schuldenberg alleen maar groter en niet kleiner.

Bij Financiën is het kwartje gelukkig gevallen

Leningen kunnen niet geboekt worden als verdiensten. De VES had op 20 oktober 2021 President Santokhi en Minister Achaibersing, in een 20 pagina's commentaar, reeds gewezen op deze ernstige dwaling. Als je de Totale Uitgaven plaatst naast de Totale Inkomsten (Directe + Indirecte Belastingen en Niet-Belasting Inkomsten) krijg je het Begrotingstekort. Dat Tekort kan je dekken door Leningen.

Volgens de Minister van Financiën was dit onzin, want ze hadden al harde afspraken dat het grootste deel van het Tekort zou worden gedekt door leningen. Leningen werden volgens Financiën, onder de versluierende term "Trekkingen", gezien als verdiensten. Ze hebben zelfs geprobeerd Prof. Tony Caram te laten zeggen dat de VES ongelijk had. Gelukkig komt er nu een eind aan dit nodeloze dispuut, nu in de Nota van Wijziging (NvW) blijkt dat het Ministerie van Financiën is gestopt met de misleidende presentatie van de Begroting. Dit getuigt van professionalisme waarvoor de VES alle respect heeft. Bij deze NvW 2022 is de Regering gestopt met het boeken van de Leningen als verdiensten. Liever ten halve gekeerd dan ten hele gedwaald.

ministeries/directoraten	Totaal NvW 2021	Totaal OB 2022	Totaal NvW 2022	NvW 2022 tov NvW 2021
Justitie en Politie	1.203.611	1.310.859	1.669.901	466.290
Binnenlandse Zaken	904.462	769.593	736.358	-168.104
ROS	625.301	742.852	709.921	84.620
Defensie	601.646	680.385	657.933	56.287
Buitenlandse Zaken International Business en Internat. Samenwerking	245.856	437.669	362.182	116.326
F&P	9.186.732	11.519.554	11.561.600	2.374.868
Eco. Zaken, Ondernemerschap en Tech. Innovatie	57.319	173.885	271.277	213.958
LVV	339.610	374.412	607.342	267.732
NH	332.876	751.614	410.546	77.670
Arbeid Werkgelegenheid en Jeugdzaken	130.315	150.528	110.175	-20.140
SOZAVO	2.053.145	2.280.521	2.533.885	480.740
OWC	2.574.827	3.099.226	3.147.585	572.758
Volksgesondheid	1.281.490	1.490.601	1.139.092	-142.398
OW	1.374.569	1.674.317	1.711.968	337.399
TCT	233.581	359.088	297.574	63.993
GBB	58.755	11.273	97.940	39.185
ROM	45.734	83.111	69.108	23.374
Staatsorganen	0	650.402	897.127	897.127
Kabinet President		260.876	464.776	464.776
Kabinet Vice President		124.649	124.649	124.649
De Nationale Assemblée		97.372	97.372	97.372
Hof van Justitie		115.438	128.263	128.263
Openbaar Ministerie		38.946	48.946	48.946
Rekenkamer		13.121	33.121	33.121
TOTAAL	21.249.829	26.559.890	26.991.514	5.741.685

Tabel 1: Begrote Uitgaven 2022 per Ministerie/ Staatsorgaan

Regering laat in 2021 ruim meer dan SRD 1 miljard liggen

Terwijl de Staat in gebreke blijft om vele leveranciers van goederen en diensten te betalen, laat ze relatief gemakkelijk te incasseren gelden gewoon liggen. De VES is van mening dat men het Begrotingstekort moet verkleinen door de belastingen te verhogen waar het verdiend wordt en waar er geld te halen valt. Wij begrijpen niet hoe de Regering de door hun zelf geïdentificeerde en becijferde “low hanging fruits” gewoon laat liggen. Het is niet duidelijk of het aan onkunde ligt of aan onwil of aan het beschermen van “friends, family, sponsoren en volgers”.

Gebrek aan Politieke durf

In het Herstelplan 2020-2022 van de Regering staan diverse maatregelen opgesomd en becijferd. Ondanks de goedkeuring door De Nationale Assemblée durft de Regering bepaalde, bij delen van de samenleving kennelijk, minder populaire maatregelen niet door te voeren. Regeren is dus niet meer “Vooruitzien” maar “Vooruitschuiven”. Ter onderbouwing worden hier een vijftal schrijnende voorbeelden uit het Herstelplan genoemd. Deze gemiste kansen hebben de Staat ruim meer dan SRD 1 miljard gekost:

Maatregel # 18: “Verhoging Exportbelasting rondhout, met verscherpte controle op uitvoer”. Terwijl de verwachte opbrengst in 2021 maar liefst SRD 200 miljoen bedraagt, wordt zonder enige verantwoording deze maatregel niet doorgevoerd en blijft het geld liggen.

Maatregel # 19: “Aanpassing Exporttarief en verscherpte controle op uitvoer van Vis”. De geraamde extra inkomsten over 2021 van maar liefst SRD 100 miljoen heeft de Staat laten liggen.

Maatregel # 20: “Royalty en heffing op goud van kleinschalige goudwinning”. Met een verhoging van 2,75% naar 7,5% was de verwachte opbrengst vanaf mei 2021 maar liefst SRD 587 miljoen, welke men zonder enige verantwoording heeft laten liggen. Terwijl men voor 2022 en 2023 jaarlijks SRD 749 miljoen extra verwacht wordt de heffing per januari 2022 verlaagd naar 4.5%. Hierdoor, uitgerekend in de goudsector waar

er goed verdiend wordt, heeft de Staat in de afgelopen twaalf maanden bijkans SRD 700 miljoen laten liggen.

Maatregel # 21: “Aanpassing Grondhuur”. De verwachte extra opbrengst bedroeg vanaf juli 2021 SRD 64 miljoen en voor 2022 en daarna jaarlijks maar liefst SRD 128 miljoen. Terwijl de politiek onderling touwtrekt over invoering van grondconversie naar eigendom is de Staat in de afgelopen tien maanden meer dan SRD 100 miljoen uit verhoogde grondhuurtarieven misgelopen.

Maatregel # 28: “Public Sector Reform Fase 1 en later Fase 2”. De aangekondigde sanering van het ambtenarenapparaat zou in 2021 door opschoning van het bestand en vrijwillige uittrekking SRD 264 opleveren en in 2022 SRD 658 miljoen.

UW ADVERTENTIE IN INZICHT?

Mail voor meer info naar:

inzicht@ves.sr of info@ves.sr

NOFA nog vóór de operationalisering verkeerd aangewend

De financiering van de agrarische sector is in de meeste landen een zorgenkindje die ondersteuning behoeft. Mede vanwege de extra risico's lukt het de commerciële banken niet om de sector van het broodnodige krediet te voorzien. Het Nationale Ontwikkelingsfonds voor Agribusiness (NOFA) is een goed initiatief die door de private organisaties Vereniging van Exporteurs van Agrarische Producten (VEAPS) en de Federatie van Surinaamse Agrariërs (FSA) is uitgewerkt en meerdere keren is besproken met de Minister van LVV.

Audiëntie bij de President

Nadat er geen schot kwam in de voortgang heeft de FSA audiëntie aangevraagd bij President Santokhi en mocht op 16 juni 2021, in aanwezigheid van de Vice-President en de Ministers van Financiën, LVV en BIBIS en diverse adviseurs, een presentatie worden verzorgd voor de President. Het idee van de private organisaties was dat NOFA een fonds dient te zijn bestemd voor MKB agro ondernemers in de diverse districten en het binnenland die o.a. zonder een onderpand in aanmerking kunnen komen voor een lening met een rentetarief veel lager dan bij de commerciële banken. De President en de minister van Financiën waren positief en er werd een werkgroep ingesteld bestaande uit vertegenwoordigers van de Ministeries van Financiën en LVV, de FSA en de VCB-bank. De VCB-bank was door de private organisaties voorgedragen om als fondsbeheerder op te treden vanwege: de specifieke kennis over de agrarische sector, haar vestigingen in diverse delen van Suriname, de ruimte voor inbreng van eigen kapitaal en haar "panti-oso faciliteit".

Na goedkeuring binnen de RvM en de Staatsraad is op 11 maart 2022 de NOFA wet uiteindelijk aangenomen in DNA. In het politiek traject voorafgaand aan de indiening van het wetsontwerp aan DNA en de debatten in DNA zijn er echter door politici wijzigingen doorgevoerd. Een van de belangrijkste wijzigingen is de opname van de rijstsector, terwijl de agrarische organisaties de rijstsector hadden uitgesloten om te putten uit NOFA. De reden hiertoe is dat de rijstsector in hoge mate gemechaniseerd en bijzonder kapitaalintensief is. De zuigkracht vanuit de rijstsector op NOFA zou ervoor kunnen zorgen dat de overige sub sectoren bijna geen middelen (zouden) kunnen putten uit NOFA. En juist waarvoor gewaarschuwd was, is gebeurd.

Regering stelt platform in voor oplossing problemen rijstsector

President Chandrikapersad Santokhi heeft met het oog op het verhelpen van de problemen binnen de rijstsector, belanghebbenden ontvangen op zijn kabinet. Partijen hebben zich op 5 april 2022 gebogen over de pijnpunten en uitdagingen binnen de sector.

Op 23 april zal het staatshoofd een platform installeren om ervoor te zorgen dat de rijstsector beter tot ontwikkeling komt. Hij riep de diverse stakeholders in deze sector op, zoveel als mogelijk samen te werken, zodat problemen sneller aangepakt en opgelost kunnen worden. Tevens benadrukte het staatshoofd dat de regering niet kan subsidiëren, maar wel kan inkomen met middelen om de boeren een hand te reiken samen met de diverse fondsen die hiervoor zijn opgezet, met name het Nationaal Ontwikkelingsfonds Agribusiness (NOFA-fonds) (www.cds.gov.sr).

Door het politiek besluit om de NOFA middelen, tegen de afspraken in, ook aan te wenden voor de rijstsector geeft de President aan dat de Regering niet de intentie heeft om de lokale producenten in zowel de tuinbouwsector als de veeteelt- en de visserijsectoren daadwerkelijk te stimuleren en deze, met name ook die in het binnenland, te ondersteunen met goedkope leningsfaciliteiten.

In De Nota van Wijzigingen, Staatsbegroting 2022, staat onder "Stimulering Private sector" op pagina 454 het volgende:

"Vanwege gewijzigde beleidsinzichten is door de regering besloten om het Agrarisch Krediet Fonds te hernoemen naar Nationaal Ontwikkelingsfonds voor Agri-business (NOFA). De doelstelling blijft hetzelfde, nl. de agrariërs kunnen tegen soepele voorwaarden leningen krijgen ter ontwikkeling van de sector. Verder: productie van import vervangende agrarische producten voor verwerking en afzet, stimulering van agrarische ontwikkeling in het binnenland, ontwikkelen van Soja pilot industrie in Suriname, handels protocollen/ verdragen sluiten met landen in de regio.

Het totaal begroot bedrag voor deze code is SRD 10 miljoen in stede van SRD 2 miljoen.

SRD 10 miljoen is een grap

In de Nota van Wijzigingen Staatsbegroting 2022 is vermeld dat er SRD 10 miljoen (ca. USD 475.000) is uitgetrokken voor NOFA en andere beleidsactiviteiten ten behoeve van de stimulering van de private sector. Positief is de vervijfvoudiging van het door de Overheid initieel voor NOFA in 2022 beschikbaar gestelde bedrag, verhoogd van SRD 2 miljoen naar SRD 10 miljoen. Van dit bedrag kunnen echter niet meer dan enkele rijstboeren worden gefinancierd en de rest heeft het nakijken. Dit staat bovendien haaks op de toezegging van de Minister van LVV gedaan in DNA dat er SRD 100 miljoen beschikbaar is voor NOFA, waarbij het bedrag in tranches beschikbaar zal worden gesteld. Dit is het tegengestelde van voorspelbaar en transparant bestuur, welke deze Regering had beloofd en waar de agrariers recht op hebben.

Het is nu al duidelijk dat NOFA al voor de operationalisering haar oorspronkelijke doelgroepen, de kleine en micro agrarische ondernemers, niet zal bereiken.

Presentatie FSA aan President Santokhi

Advertentie

Paneldiscussie:

*“Houtsector 2.0: Door
waardetoevoeging meer banen
en inkomsten”*

**Vereniging van Economisten
in Suriname**

**Inleider: John Goedschalk
(Directeur CI)**

**Panelleden:
Rewie Matai (SBB)**

Benito Chin Ten fung (VSB)

Herman Fraser (ASHU)

Datum: Maandag 16 mei 2022

Tijd: 19.30 uur (inloop 19.00 uur)

Locatie: Banquet Hall, Hotel Torarica

Registratie verplicht via: info@ves.sr

Waar een klein land groot in kan zijn

Aantal Surinaamse Ambassades en Consulaten verder uitgebreid

Het advies van de VES aan de heren Ch. Santokhi, R. Brunswijk, G. Rusland en S. Somohardjo t.a.v. onze ambassades in het buitenland is in de wind geslagen. Op 8 juli 2020 schreef de VES aan de 4 voorzitters van de partijen in de aankomende coalitie om door samenvoegen het aantal ministeries te verminderen alsmede de evaluatie en het sluiten van een aantal Ambassades. Enerzijds heeft men geluisterd en de geplande en reeds aangekondigde uitbreiding van het aantal ministeries van 17 naar 19 en de benoeming van 2 onder-ministers is teruggedraaid.

Anderzijds heeft men het aantal ambassades niet verminderd. Sterker nog, nu gaat men het aantal ambassades zonder enige evaluatie van de voordelen versus kosten, nog verder uitbreiden. Dit staat in schril contrast wat men de samenleving had beloofd.

Suriname heeft nu 18 vertegenwoordigingen in het buitenland met een totaal personeelsbestand van 160, waarvan 67 uitgezonden personeelsleden en 93 lokaal aangetrokken. Het totale personeelsbestand voor de Thuisdienst is 283. Opmerkelijk is het grote verschil tussen de gemiddelde salarissen op de Buitenposten (SRD 161 miljoen voor 73 man) en de Thuisdienst (SRD 19 miljoen voor 283 man).

	Buitenlandse Post	Uitgezonden	Contractanten	Totaal
1	Ambassade Brasilia	6	8	14
2	Consulaat - Generaal Belem	2	3	5
3	Ambassade Caracas	2	5	7
4	Ambassade Georgetown	4	4	8
5	Consulaat - Generaal Willemstad	3	1	4
6	Consulaat - Generaal Cayenne	8	7	15
7	P.V. New York	4	5	9
8	Ambassade Washington	5	3	8
9	Consulaat - Generaal Miami	3	3	6
10	Ambassade Den Haag	5	7	12
11	Consulaat-Generaal Amsterdam	2	17	19
12	Ambassade Brussel	4	3	7
13	Ambassade Beijing	4	5	9
14	Ambassade New Delhi	2	4	6
15	Ambassade Jakarta	2	7	9
16	Ambassade Havana	4	4	8
17	Ambassade Parijs	4	3	7
18	Ambassade Accra	3	4	7
19	Ambassade Marokko (Rabat)	3	4	7
20	Consulaat Marokko (Dakhla)	3	3	6
	<i>Totaal buitenlandse posten</i>	73	100	173

Goederen en diensten buitenposten 84 miljoen, waarvan SRD 31 miljoen aan huur van gebouwen. Daarnaast blijkt dat “het Ministerie inclusief de buitenlandse vertegenwoordigingen dringend toe zijn aan vervanging van het wagenpark. Voor de buitendienst is voor 2022 een bedrag van SRD 9.500.000 begroot.”

Nieuwe Surinaamse Ambassade en nieuw Consulaat in Marokko in 2022

Alleen voor de “Voortgang met de kantoorinrichting en volledige bemensing van de Ambassade in Rabat (7 man) en Consulaat in Dakhla (6 man) in het Koninkrijk Marokko” is er US\$ 140.000 uitgetrokken. Er worden dus maar liefst 13 extra mensen in dienst genomen c.q. naar Marokko uitgezonden. Hiervan zijn het maar liefst 6 personen die tot het Hoger Kader worden gerekend. Is dit geen verspilling van onze schaarse middelen en ons schaarse kader.

Nog meer Ambassades in het Midden-Oosten volgen

Naast de 2 nieuwe vestigingen in Marokko is voor het opzetten van nieuwe ambassades additioneel SRD 4 miljoen opgebracht. Bovendien stopt het daar niet bij want voor 2023 t/m 2026 wordt er elk jaar elk jaar weer SRD 2.5 miljoen begroot met een uitermate zwakke toelichting: “In het dienstjaar 2022 zal verdere samenwerking plaatsvinden met een aantal strategische landen van het Midden-Oosten, waaronder de Verenigde Arabische Emiraten (VAE), de Staat Israël, het Koninkrijk van Saoedi-Arabië, het Sultanaat Oman en de Staat Qatar. Het opzetten van een diplomatieke vertegenwoordiging van Suriname in het Midden-Oosten, in het bijzonder in de Verenigde Arabische Emiraten of in het Koninkrijk van Saoedi-Arabië, zal zeker zorgdragen voor het aantrekken van Foreign Direct Investment, door o.a. effectieve handelspartnerschappen aan te gaan. Met het opzetten van een Ambassade in genoemde regio, kan een positieve spin-off effect met zich mee brengen voor wat betreft de Zuid-Zuid samenwerking”.

De conclusie is duidelijk. Niet alleen wordt het advies van de VES straal genegeerd, er wordt met miljoenen gesmeten in de buitenlandse dienst zonder dat er enig zichtbaar resultaat wordt geproduceerd.

Wortoe d'e tan abra

Wan bon

Wan bon
someni wiwiri
wan bon.
Wan liba
someni krika
ala' e go na wan se.
Wan ede
someni prakseri
prakseri pe wan boen moe de.
Wan Gado
someni fasi foe anbegi
ma wan Papa.
Wan Sranan
someni wiwiri
someni skin
someni tongo
Wan pipel.

Dobru, (afgeleid van de dubbele R in de naam Robin Ravales) pseudoniem van Robin Ewald Ravales, geboren in Paramaribo op 29 maart 1935 en overleden op 17 november 1983, schrijver en politicus en is ongetwijfeld een van de kleurrijkste figuren uit de Surinaamse literaire wereld.

Bloemlezing uit de Surinaamse poëzie tussen 1957 en 1970, samengesteld en ingeleid door Shrinivāsi. INZICHT heeft voor U een selectie gemaakt uit deze bloemlezing en zal elke maand onder de naam: “Wortoe d'e tan abra” een gedicht publiceren. Onze dank gaat uit naar alle dichters waarvan de meeste er niet meer zijn maar het land iets prachtigs hebben nagelaten.

Met als gastspreker:

CEO Talk Udo Karg

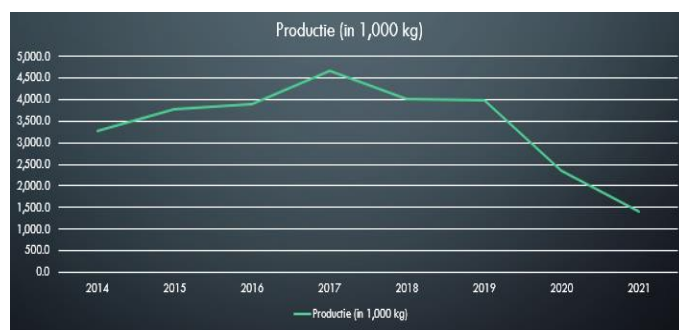
CEO SUVVEB NV

Op woensdag 6 april 2022 had de VES haar tweede openbare activiteit voor dit jaar met publiek, een CEO Talk. De VES CEO Talks hebben een belangrijk doel, omdat wij ervan uitgaan dat de ontwikkeling van een land nauwe correlatie vertoont met de ontwikkeling van het midden- en kleinbedrijf en dan ook stimulering behoeft om verder te groeien en bloeien. Kleine en middelgrote bedrijven leveren een belangrijke bijdrage aan het verbeteren en versterken van de verdien capaciteit van een land en bieden ruime werkgelegenheid. De VES beoogt met de CEO Talks een platform te creëren voor jonge en/of aspirant ondernemers om hun aspiraties, ambities, inventiviteit en innovativiteit te stimuleren. Hiermee kunnen zij inzicht krijgen in succesfactoren maar ook de drempels van het zaken doen.

De CEO van de avond was de heer Udo Karg, CEO van SUVVEB NV. Hij is één van de grootste spelers in de visserijsector, een sector die tot de top 5 grootverdieners van ons land behoort. Udo Evert Vlademir Karg is een rasechte agro-ondernemer die al bijna 30 jaren in de visserijsector actief is. Hij is sinds 1994 de CEO van SUVVEB en verder ook de CEO van RocSu en de General Manager van Ocean Delight. De heer Karg heeft in de CEO Talk zijn ervaringen en kennis met de samenleving gedeeld als CEO van een bedrijf die in de waardeketen van de visserij actief is in diverse segmenten, namelijk: visvangst, verwerking en export. Op 22 februari j.l. werd de heer Karg gehuldigd door Rotary Suriname met de Vocational Excellence Award met name door zijn verdiensten in deze sector.

De heer Karg startte zijn presentatie met een korte geschiedenis van zijn bedrijf SUVVEB NV. Het bedrijf is op 10 oktober 1990 opgericht met zes medewerkers; thans werken er 136 personen bij SUVVEB NV. De heer Karg vertelde hoe hij gaande weg kennis maakte met diverse drempels voor ondernemers, zoals het voldoen aan de regels van de banken voor een lening, het genoodzaakt uitbreiden om te voldoen aan de internationale HACCP regels om te kunnen exporteren en het betalen van de schulden van het bedrijf. Hij vertelde ook over de nieuwe mogelijkheden die op het pad kwamen in 2007 toen een delegatie uit Taiwan naar het bedrijf toestapte voor de verwerking van Tonijn vangsten op de open zee. Daarmee begon een nieuwe tijdperk voor SUVVEB NV. De heer Karg vertelde hoe hij de Taiwanese probeerde te binden aan Suriname door voor te stellen om de Tonijn ook te vangen in Surinaamse wateren. De vangst van Tonijn begon met 8 boten en is nu uitgegroeid tot 42 boten. Dit heeft uiteindelijk geleid tot het in 2017-2018 wekelijks exporteren van 15-20 ton naar Europa en 3 keer per week 15-20 ton naar Amerika.

Productie gegevens (Suvveb NV)

Helaas is het exporteren naar Amerika nu in mindere mate. In deze zelfde periode heeft SUVVEB NV haar schulden kunnen afbetalen.

Naast de groei van Tonijn besloot SUVVEB NV een nieuwe vorm van financiering te hanteren. Vanwege de slechte ervaring met de lokale banken, werd besloten om de noodzakelijke uitbreiding te financiering door haar partners. Het ging om voorfinanciering door de afnemer waarbij SUVVEB NV door middel van dienstverlening de financierders terug betaalden. Dit zelfde model heeft ook gewerkt voor de partners van Tonijn. Middels deze vorm van financiering werd uitgebreid naar Ocean Delight NV waarvan SUVVEB NV 50% aandeelhouder is en Marissa Fisheries NV 50% aandeelhouder.

De officiële opening geschiede op 23 juni 2019 waarna de test productie van start ging.

Ocean Delight NV

overheid gevraagd dit geld te gebruiken voor de bescherming van onze visgronden en tegengaan van de illegale visserij. Terugdringing van minimaal 1/3 van de illegale visserij zal leiden tot een 100% stijging van de aanvoer, verwerking en export van vis. Dit kan leiden tot 100 tot 150% stijging van de werkgelegenheid in de sector. Tevens lijkt dit ook tot een aanzienlijke toename van de inkomsten van de Staat.

Verder haalde hij aan dat Suriname haar status van coastal state van de Atlantische Oceaan optimaal dient te benutten waarbij gebruik gemaakt kan worden van de basis quota van de ICCAT. Een opportunity die de heer Karg aanhaalde is het ontwikkelen van de verdere verwerking en verpakking van meerdere vissoorten om de toegevoegde waarde te optimaliseren, zowel voor de export als de lokale markt.

Na de presentatie van de heer Karg kregen de aanwezigen de gelegenheid om vragen te stellen. De volledige CEO talk is te vinden op onderstaande link:
<https://www.youtube.com/watch?v=ZEA4Ye8TaSw&t=289s>

Export 2016-2021		
Year	ED= Single Document	Cert=Health certificate (HC)
	Export quantity (kg)	Export quantity (kg)
2021*	29.330.746,30	21.171.799,15
2020	30.993.117,89	24.303.098,93
2019	34.364.661,90	27.007.407,19
2018	37.712.438,15	25.480.367,95
2017	33.382.706,22	21.970.571,55
2016	28.453.520,74	19.039.525,05

Vervolgens ging de heer Karg over naar de uitdagingen in de visserijsector. Als eerste heeft de Corona pandemie een grote impact gehad op de visserij sector. De export nam af en de bemanning van de vissersboten kon niet vervangen worden. Daarnaast kampt de visserij sector ook met illegale visserij, gebrek aan controle en bewaking van onze visgronden en gebrek aan kennis bij de overheid.

De heer Karg sloot zijn presentatie af met de vooruitzichten voor de visserij. Hij gaf aan dat de sector alleen aan vergunningsrechten USD 1,000,000 afdraagt per jaar. De vissector heeft de overheid gevraagd met dit geld een biomassa onderzoek te financieren. Het laatste biomassa onderzoek dateert van eind jaren 70. Daarnaast is ook aan de

OMO;

Een Duur Monetair Instrument

In INZICHT # 25 hebben de economen Anthony Caram, Gerard Lau en Marein van Schaaijk een oordeel gegeven over de mate van effectiviteit van het in juli 2021 door de Centrale Bank geïntroduceerde instrument van de termijndepositoveilingen (OMO). Dit mede tegen de achtergrond van de daarmee gemoeide kosten.

Ze zochten naar de extra toegevoegde waarde die de toepassing van dit instrument met zich meebrengt. De data voor een definitieve conclusie ontbraken. Hun voorlopige indruk is dat deze toegevoegde waarde relatief beperkt is, “en en ander bezien binnen de context van de kleinschaligheid van de economie, alsook van de minder ontwikkelde vermogensmarkten en de bestaande distorsies. Het is niet reëel om te verwachten dat onder de aangeduide omstandigheden er een aanvaardbare marktwerking zal zijn die efficiënte resultaten oplevert”.

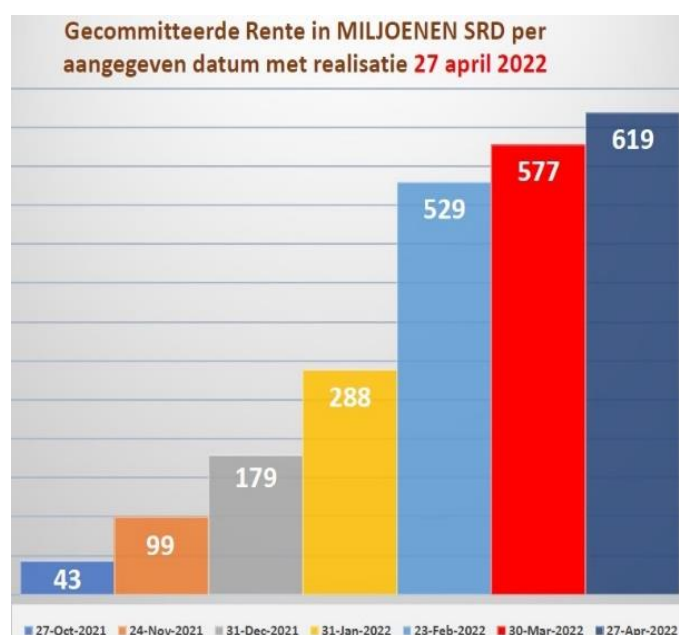
Gecommitteerde Rente in MILJOENEN SRD per aangegeven datum				Max gewogen gemiddelde Rente
Veiling datum	Rente Maand	Tot Rente	MAX Volume	
28-Jul-2021	1	1	250	12.7%
31-Aug-2021	5	6	685	13.9%
29-Sep-2021	10	16	890	30.0%
27-Oct-2021	27	43	1,478	50.0%
24-Nov-2021	56	99	1,465	62.9%
30-Dec-2021	77	176	654	80.0%
31-Dec-2021	79	179	1,704	92.3%
31-Jan-2022	110	288	1,774	79.5%
23-Feb-2022	241	529	2,028	70.1%
30-Mar-2022	48	577	2,420	33.9%
27-Apr-2022	41	619	2,791	30.1%

Door Open Markt Operaties (OMO) probeert de CBvS, op aandringen van het Internationaal Monetair Fonds (IMF), sinds juli 2021 de geldcreatie door het particuliere bankwezen te beperken. Via beheersing van de omvang van het basisgeld tracht de Centrale Bank invloed uit te oefenen op de liquiditeitspositie en het geldscheppend vermogen van de banken en uiteindelijk op de omvang van de maatschappelijke geldcirculatie en daarmee het inflatietempo. De EFF-

overeenkomst met het IMF verplicht de CBvS tot dit deposito-instrument volgens een vooraf vastgesteld star schema voor het verloop van het basisgeld.

Anderzijds brengen de veilingen rentekosten en daardoor bedrijfseconomische risico's voor CBvS met zich mee. Deze kosten zijn onlangs weliswaar opvallend sterk gedaald, van 92% op 31 december 2021 geleidelijk aan naar 30% per 27 april 2022, maar blijven voor haar een forse last. Op die datum was het gemiddelde aan OMO gecommitteerde fondsen SRD 2.8 miljard. De actuele en gecommitteerde rente van alle OMO's die CBvS ondertussen aan de banken heeft betaald c.q. verplicht is, bedraagt maar liefst SRD 619 miljoen.

Een duur instrument, waarvan de additionele positieve effecten op de inflatie nog niet duidelijk zijn. Het deel van de inflatie dat door import wordt bepaald hebben we niet in handen, maar dat deel dat lokaal met name door Overheidsmaatregelen worden bepaald wel. Nu de wisselkoers vrij stabiel is en monetaire financiering absoluut is verboden, kan de Overheid mogelijk middels haar uitgaven meer in toom houden (mede door loonmatiging) en de particuliere productie en productiviteit gericht stimuleren de inflatie helpen beteugelen.

sector verplichten zich te houden aan verplichtingen ter bestrijding van het witwassen van geld; en het harmoniseren van regels in de hele EU om een race-to-the-bottom op het gebied van normen te voorkomen. De Commissie heeft eerder geprobeerd om in samenwerking met de lidstaten een lijst van gemeenschappelijke veiligheidscontroles op te stellen. Sommige landen stonden echter erop dat burgerschap en ingezetenschap nationale bevoegdheid zijn. Leden van het Europees Parlement hebben nu luid en duidelijk gezegd dat

deze passiviteit onaanvaardbaar is en riep op tot oplossingen zoals het invoeren van minimale fysieke verblijfsvereisten voor aanvragers en het prioriteren van "productieve investeringen in de reële economie".

In het afgelopen decennium kochten corrupte ambtenaren en zakenmensen gouden paspoorten en visa, waardoor ze hun bezittingen en identiteiten verborgen hielden. Schandalen hebben aangetoond dat hun ondoorzichtige plannen niet over echte investeringen of migratie gaan. De Europese Commissie heeft de problemen met dergelijke regelingen al lang erkend, maar heeft geen doortastende actie ondernomen. Dit is het moment om de deur te sluiten voor kleptocraten en hun geld.

Malta en Engeland

Na het Cyprus Papers-schandaal was de Europese Commissie genoodzaakt tot actie en startte zij inbreukprocedures tegen Cyprus en Malta over de verkoop van het staatsburgerschap. Tot uitgebreidere maatregelen kwam men niet. Malta is een belangrijk land dat rijke mensen aantrok en het staatsburgerschap heeft toegekend. Ondanks talrijke schandalen en druk van de EU, lijkt Malta vastbesloten het staatsburgerschap te blijven verkopen. Vorige maand besloot de Britse regering eindelijk haar gouden visumprogramma te annuleren, een stap die wel welkom is maar veel te laat. Nu is er dringend actie nodig in de EU.

In een kleptocratisch systeem kan het zinvol zijn om achter de elites aan te gaan. Maar dergelijke sancties doen niet altijd zoveel pijn als ze bedoeld zijn, aangezien de beoogde personen meestal hun geld en invloed weten te verbergen. Deze maatregelen zullen dus weinig opleveren tenzij de autoriteiten in staat zijn om de activa op te sporen die met zwart geld zijn

gekocht. Dit is het geld dat ze in de eerste plaats nooit hadden mogen verwelkomen. Regeringen in het Westen dienen wakker te worden voor de gevaren van het mogelijk maken van kleptocratie. Om toekomstig lijden te voorkomen moeten politici in geavanceerde economieën dringend het anti-corruptiebeleid versnellen, hetgeen al lang geleden had moeten gebeuren. Corrupte ambtenaren en zakenmensen bezitten gewoonlijk geen jachten en luxegoederen op hun eigen naam. In plaats daarvan doen ze uitbundige aankopen via anonieme bedrijven die vaak zijn geregistreerd in rechtsgebieden met geheimhouding.

Suisse Secrets

Corrupte functionarissen geven de voorkeur aan landen met een sterke rechtsstaat en goed bestuur” om hun onrechtmatig verkregen winsten te parkeren. De Financial Times meldde dat Credit Suisse – een van de grootste banken van Zwitserland en onderwerp van de recente onderzoeken – probeerde te voorkomen dat informatie uitlekte over leningen die ze hadden verstrekt aan oligarchen. Schokkend genoeg vroegen

ze investeerders om documenten met betrekking tot hun activa, inclusief jachten en privéjets, te vernietigen. Onderzoeken zoals de Panama Papers, de Trojka-wasserettes en de Pandora Papers hebben geholpen de omvang van kleptocratie aan het licht te brengen.

Geen checks and balances

In autocratisch bestuurde landen kan de macht niet ter verantwoording worden geroepen. Door de staat gesponsorde propaganda krijgen onafhankelijke media en maatschappelijke organisaties die corruptie en andere vormen van misbruik aan de kaak stellen, te maken met steeds hardere repressie. De mazen van het mondiale financiële systeem maken machtsmisbruik mogelijk en vormen een bedreiging voor de democratie. Vandaag de dag is dit meer dan ooit een realiteit. Het wordt hoog tijd dat landen in het Westen beleidsmaatregelen versnellen en eindelijk actie ondernemen op kwesties waar ze lang mee hebben getalmd.

TI dringt er bij die Regeringen op aan, om prioriteit te geven aan beleid en de handhaving op de volgende gebieden:

1. Identificeer en bevries de activa van corrupte functionarissen en medeplichtige elites. De belangen en bezittingen van kleptocraten en politieke elites strekken zich uit over veel verschillende landen. Het effectief opsporen en traceren hiervan vereist het delen van inlichtingen en samenwerking tussen landen.
2. Beëindig anonieme bedrijven. Stel openbare registers in met geverifieerde informatie over de echte eigenaren van bedrijven die vrij beschikbaar zijn.

3. Maak het verplicht om trusts te registreren en plaats details van alle aangesloten partijen in een openbaar register.
4. Verbeter transparantie en controle in de vastgoedsector. Verplicht hun de begunstigden bekend te maken en plaats deze informatie in een openbaar register. Bedrijven en professionals die betrokken zijn bij vastgoedtransacties, zoals makelaars, advocaten en notarissen moeten worden verplicht om de uiteindelijke begunstigden van klanten te identificeren, te screenen op politiek prominente personen en verdachte transacties aan de autoriteiten te melden.
5. Open de zwarte doos van hedgefondsen, private equity en andere investeringsfondsen. Beheerders van beleggingsfondsen moeten worden verplicht om klanten te controleren en verdachte transacties aan de autoriteiten te melden.
6. Verhoog de transparantie in het bezit van luxegoederen. Informatie over de echte eigenaren van jachten en privéjets moet door overheden worden vastgelegd en openbaar worden gemaakt. Dealers van luxegoederen moeten ook antiwitwascontroles uitvoeren.
7. Verbied gouden paspoorten en reguleer gouden visa. Regelingen voor burgerschap door te investeren moeten worden uitgefaseerd en alle paspoorten die aan miljardairs worden afgegeven, moeten worden ingetrokken.
8. Spreek professionele enablers aan. Banken, zakelijke dienstverleners, advocaten, accountants en makelaars in onroerend goed die kleptocraten in staat hebben gesteld bedrijven op te richten, verdachte fondsen te verplaatsen en activa te kopen, moeten ter verantwoording worden geroepen, met afschrikkende sancties voor het management.
9. Mechanismen versterken voor inbeslagname, confiscatie en – uiteindelijk – teruggave van vermogensbestanddelen. Landen moeten ervoor zorgen dat ze civiele en strafrechtelijke mechanismen hebben om activa in beslag te nemen en te confisqueren.
10. Steun aan maatschappelijke organisaties, onafhankelijke journalisten, activisten en klokkenluiders is essentieel om het tij te keren. Landen moeten investeren in programma's die onderzoeksjournalistiek combineren met pleitbezorging van het maatschappelijk middenveld voor systeemverandering en anticorruptiebestrijders ondersteunen.

Advertentie

RRCFA
 RELIANT CORPORATE FINANCE & ACCOUNTANCY

IFRS • Corporate Finance • Compliance with AML/CFT
 Forensic Services • Financial Statements • Quick Scans

info@rcfa.com

+597-490686

www.rcfa.com

Kabinet President is kampioen “Big Spender”

Wie het Kruis heeft zegent zichzelf

Terwijl het Begrotingstekort van het IMF omlaag moest, gingen de uitgaven met SRD 432 miljoen omhoog naar SRD 27.0 miljard. Het gewijzigde Begrotingstekort is verlaagd van SRD 7.5 miljard naar SRD 5.7 miljard niet door te bezuinigen, maar door de Rentebetalingen en de Aflossingen verder te verlagen.

Opvallend is dat de grootste toename van de uitgaven bij het Kabinet van de President wordt veroorzaakt. Terwijl de Begroting op 1 oktober 2021 nog SRD 261 miljoen bedroeg was deze per 4 maart 2022, in minder dan zes maanden, toegenomen naar SRD 465 miljoen. Dit is een toename van maar liefst 78%.

Deze verhoging van maar liefst SRD 204 miljoen roept vragen op aangezien de Begrotingen van het Kabinet van de Vice-President wel gelijk bleef op SRD 125 miljoen en die van DNA ook gelijk bleef op SRD 97 miljoen. Het is onduidelijk wat de reden is dat de President zo een “Big Spender” is geworden.

Na enig onderzoek blijkt dat de post “Aanschaf Goederen en Diensten” die per 1 oktober 2021 nog SRD 98 miljoen bedroeg in 6 maanden was gestegen met maar liefst SRD 54 miljoen, m.n. door de Post Buitenlandse Reis- en Verblijfskosten, naar SRD 152 miljoen.

Geheel nieuw is de Post “Armoedebestrijdingsinitiatieven President” ten bedrage van SRD 150 miljoen. Het gaat in deze om “directe armoedebestrijdingsinitiatieven” om snel in te spelen op armoedesituaties via religieuze organisaties en diverse initiatieven van NGO’s en anderen”. Vreemd genoeg is dit een eenmalige actie aangezien deze uitgaven post voor de jaren 2023 en verder op nul is gesteld. Gaat de President het

systeem van subject subsidie bij het Ministerie van SoZaVo verlaten en ineens in een willekeurig jaar de bestaande Staatstructuren omzeilen en zichzelf tot armoedebestrijder nummer 1 benoemen. Deze vorm van willekeur in het Bestuur vraagt om een gedegen uitleg.

Geheel nieuw is ook de “Operationalisatie van een Presidentiele Garde”, die wordt genoemd maar niet gecijferd. Een beetje uitleg over de noodzaak van deze buitensporige additionele lasten naar de samenleving toe is gewenst om te weten wat de rechtvaardiging is van deze geheel onverwachte forse verhoging.

Ook de voorgangers worden rijkelijk gezegend op kosten van de gemeenschap

Opvallend is in de Begrotingen van het Kabinet van de Vice-President, die wel gelijk bleef op SRD 125 miljoen, het aantal voertuigen met naam en toenaam aangegeven. Het Kabinet van de Vice-President heeft thans een wagenpark van twintig dienstvoertuigen. Hiervan zijn twee van deze voertuigen ter beschikking van de gewezen VP Ameerah, twee ter beschikking van de gewezen VP Ajodhia en twee ter beschikking van de gewezen VP Sardjoe.

Zelfs indien de voormalige beleidsmakers voor zichzelf een waterdichte regeling hebben gemaakt past dit niet bij de tijd. Naast de regeling van het spotgoedkoop overnemen van de “eigen auto’s” waar eenieder gretig gebruik van maakt blijken er nog additionele voorzieningen/ privileges voor ex-Presidenten en ex-Vice-Presidenten te bestaan. Maar je zou het beter doen! Het zou goed zijn als ook de privileges van ex-beleidsmakers tegen het licht worden gehouden en deze overdreven privileges waar de gemeenschap voor moet opdraaien door een meerderheid in DNA te doen aanpassen.

“Het is onduidelijk wat de reden is dat de President zo een “Big Spender” is geworden”.

	Begroting 2022	Nota v Wijziging 2022	Toename
Kabinet President	SRD 261 miljoen	SRD 465 miljoen	SRD 204 miljoen
Kabinet Vice President	SRD 125 miljoen	SRD 125 miljoen	0
DNA	SRD 97 miljoen	SRD 97 miljoen	0
DNA	SRD 97 miljoen	SRD 97 miljoen	0

CARICOM

Agri-Investment Forum and Expo

Het Agri-Investment Forum vindt plaats van 19 mei tot en met 21 mei a.s. in Georgetown, Guyana. De Caricom regeringsleiders hebben afgekondigd te gaan voor "Investeren in Visie 25 tegen 2025". Dit heeft als doel de productiviteit en veerkracht van de agrovoedingssystemen van de regio te verbeteren. Het besluit van onze regeringsleiders is een duidelijke erkenning dat, ondanks onze uitdagingen, de CARICOM-agrovoedingssector, die goed is voor meer dan 20% van onze werkgelegenheid, kansen biedt voor meer

enkele belangrijke producten, zoals pluimvee, maïs, soja, vis, schapen, geiten, en een reeks groenten- en fruitproducten. Initiatieven zullen ook de verschillende belemmeringen voor onze interne CARICOM-handel bespreken. Daarnaast ook het mobiliseren van financiering, het ontwikkelen van verzekeringen, marktfacilitering en transport.

Het Forum en de Expo zullen investeerders en andere belanghebbenden samenbrengen die informatie zullen delen over de mogelijkheden voor verbeterde commerciële activiteiten. De verwachting is dan ook dat hieruit concrete investeringsmogelijkheden zullen zijn, waarvoor de nodige ondersteuning kan worden geboden.

CARICOM Secretary-General Dr. Carla Barnett bij de Launch van het Agri-Investment Forum en Expo

investeringen in primaire productie, agro-verwerking, marketing, e-commerce en innovatieve technologieën.

Landbouw blijft een belangrijke pijler van de economieën van de CARICOM-lidstaten en heeft het potentieel om aanzienlijk bij te dragen aan de economische veerkracht en inclusieve sociaaleconomische ontwikkeling in onze regio te stimuleren. We hebben een kader van hardwerkende boeren, agroverwerkers en marketeers, die ondersteuning behoeven bij het leveren van technologische, logistieke en financiële oplossingen die gericht zijn op het verhogen van hun concurrentievermogen.

Het verlagen van onze voedselimporten met 25 procent tegen 2025 is gericht op de aanzienlijk verhoogde productie van

Een delegatie van de VES zal de conferentie bijwonen gedurende de periode 19 – 21 mei 2022

Amateuristische aanpak invoering BTW

Terwijl de Regering na meer dan een jaar “onderhandelen” met het IMF op 23 december 2021, plechtig heeft beloofd dat ze de belastingwetgeving fundamenteel zal hervormen blijkt het Ministerie niet in staat te zijn haar zelf bepaalde targets te halen. Door het niet halen van de goedkeuring van de Wet BTW door DNA lijkt de daadwerkelijke invoering van de Belasting Toegevoegde Waarde (BTW) per 1 juli a.s. op losse schroeven te zijn gekomen.

De invoering van de BTW is een fundamentele wijziging welke de huidige Omzetbelasting (OB) moet vervangen. Het vereist een significante administratieve verbetering zowel op het Belastingkantoor als bij de verschillende geledingen in de waardeketen van goederen en diensten. Zonder goede voorbereiding, voorlichting en training, met name bij de kleine producenten en de detailhandel kan het een chaos worden.

Suriname is sinds 2017 bezig met de voorbereidingsactiviteiten, maar om onduidelijke redenen is de invoering in 2018 door de vorige Regering afgeblazen. Hoewel er al sinds dat jaar een concept-wet gereed lag heeft Regering Santokhi-Brunswijk haar target, om de wet BTW per 31 maart 2022 door DNA goedgekeurd te krijgen, niet gehaald. Het concept is pas eind maart door de Regering goedgekeurd en voor advies naar de Staatsraad gestuurd. Gezien de zwakke concept wetten die de Regering doorgaans aanbiedt zal de Staatsraad, ondanks de hete adem van het IMF in de nek, zeker niet over één nacht ijs gaan. Dit kan best wel twee maanden duren alvorens een opgeschoonde conceptwet aan de DNA kan worden aangeboden.

DNA heeft haar eigen besognes

Aangezien DNA ook haar eigen prioriteiten heeft en de behoefte aan buitenlandse reizen bij de leden alleen maar is

toegenomen, is het niet aannemelijk dat het proces vlot en heel efficiënt zal verlopen. Ondertussen moet ook de Begroting 2022 worden behandeld. De tijdsdruk van de regering om het IMF-programma niet te ontregelen, kan tot slechte regelgeving leiden door de DNA heen jagen van dit wetsproduct. Ook de onderlinge spanningen binnen de coalitie kan een stoorzender zijn. Al met al lijkt 1 juli a.s. binnen de huidige context op losse schroeven en daarmee wordt ook het herstel van de economie vertraagd.

Niet alleen de voorbereiding en het wettelijk kader is zorgwekkend, maar ook het financiële plaatje roept vragen op. Enerzijds vanwege de effecten op de economie en anderzijds door de slordige fouten in de presentatie.

Inflatie verder omhoog

Terwijl de Regering volhoudt dat ze een beter belastingstelsel hiermee beoogt blijkt uit elke becijfering dat het effect is dat de fiscus, na aftrek van de nog onduidelijke verlichting van de bestaande loon- en inkomstenbelasting tarieven, fors meer Belastingen binnenkrijgt. Hoewel de hoogte van het BTW-tarief nog als staatsgeheim wordt beschouwd blijkt uit het IMF-programma dat het in 2022 de Staat SRD 400 miljoen extra moet opleveren. Dat is op zich een goed streven aangezien de Staat, alle mooie verhalen over prudent beleid ten spijt, nog een gapend tekort op de Begroting vertoont. Dat bedrag moet echter door de consument additioneel worden betaald. Het effect op de prijzen voor de consument zal negatief zijn en de inflatie zal hierdoor nog slechter uitpakken. De koopkracht van de bevolking zal hierdoor nog verder afnemen.

Amateuristische presentatie

De amateuristische presentatie in de Nota van Wijziging behorende bij de Begroting 2022 is ook zorgwekkend:

- Terwijl de invoering van de BTW de bestaande Omzetbelasting moet vervangen wordt in de Begroting van het Ministerie van Financiën voor de jaren 2023 t/m 2026 de OB inkomsten doorgerekend, zelfs met een 10% toename per jaar. Terwijl de raming OB terug naar 0 moet, neemt het voor 2023 zelfs toe naar SRD 2.228 miljoen.
- De BTW blijkt dus ook niet correct te zijn berekend aangezien de raming van 2022, de inkomsten voor de periode juli-december 2022 dient te bestrijken, hetgeen SRD 1.407 miljoen bedraagt. De raming voor 2023 ad SRD 1.548 miljoen zou rond het dubbele moeten bedragen.

Het zowel opnemen van OB en BTW vanaf 2023 geeft een forse overschatting van de te ontvangen indirecte belastingen voor de toekomstige jaren. Het is niet duidelijk of het hier om een ambtelijke slordigheid gaat of als het een poging tot misleiding van de samenleving betreft, door de Financiële cijfers er mooier uit te laten zien.

Advertentie

International Conference Financial Industry 2022

**PE-seminar Risk Management
binnen de Financiële Sector**

4 PE-punten
399 US Dollar

11 mei 2022
08.30 – 12.30u

**Torarica Resort
Paramaribo**

Interpoint Caribbean organiseert op 11 mei in Paramaribo i.s.m. de Caribbean Skills Academy BV, AethiQs en het CRO Institute de International Conference Financial Industry, gericht op financiële professionals bij pensioenfondsen, verzekeraars, banken en toezichhouders in Suriname en het Caraïbisch gebied.

Ben jij als financial of jurist werkzaam in of voor organisaties in de Caribbean en wil jij meer weten over Risk & Compliance en over het recent gepubliceerde NRA-rapport? Meld je dan nu aan voor dit seminar en voor een één-op-één adviesgesprek over de volgende stap in Risk & Compliance binnen jouw organisatie.

Met diverse gerenommeerde sprekers op het gebied van risicomangement. Eén van de keynote speakers is **Dr. Vijay Gangadin MBA**, partner-bestuurder bij strategisch adviesbureau AethiQs en thought leader risk management.

Romario Mamatoe MSc, Acting Compliance Manager bij de Surinaamse Volkscredietbank (VCB).

Rishi Parbhudayal AAG, COO bij Assuria Verzekeringen.

Dagvoorzitter
Drs. John Mahboeb, directeur Caribbean Skills Academy: Risk Trajecten Centrale Bank Aruba en de Haven van St. Maarten.

Kijk [hier](#) voor het programma en voor inschrijving.
Aanmelden via Hallo@AethiQs.nl

**International Conference
Financial Industry 2023**
11 en 12 mei 2023 - Paramaribo
Save The Date

Maatregelen Herstelplan 2020-2022 niet vindbaar op de Begroting

De VES heeft vanaf de eerste versie van het Herstelplan haar bevindingen gedetailleerd op papier gezet. In hoofdlijnen was het programma van 185 maatregelen onsamenhangend en vanwege gebrek aan uitvoeringscapaciteit en financiële middelen ook niet uitvoerbaar. Vele maatregelen zijn niet voldoende doordacht, noch doorgerekend en sommige liggen geheel op het terrein van de private sector.

De werking van met name de fiscale en sociale maatregelen zouden terug te zien moeten zijn in de Begroting 2022. Uit de Nota van Wijziging 2022 (maart 2022) kunnen we een aantal voorzichtige conclusies trekken:

1. De Regering is niet serieus voor wat betreft de in het Herstelplan aangekondigde "ondersteuning van de Private sector".
 - Het aangekondigde KMO-Fonds bij EZOTI heeft slechts SRD 5 miljoen op de Begroting. Dit bedrag is net genoeg voor financiering van slechts één middelgroot bedrijf.
 - Het NOFA bij het Ministerie van LVV heeft slechts SRD 10 miljoen op de Begroting, terwijl er in DNA en de media door de Minister van LVV vol bravoure een eerste tranche van SRD 100 miljoen is aangekondigd.
 - Het Productiefonds bij het Ministerie van Financiën heeft SRD 120 miljoen op de Begroting.

Voorgesteld wordt om deze fondsen fors op te toppen om de lokale productie te ondersteunen.

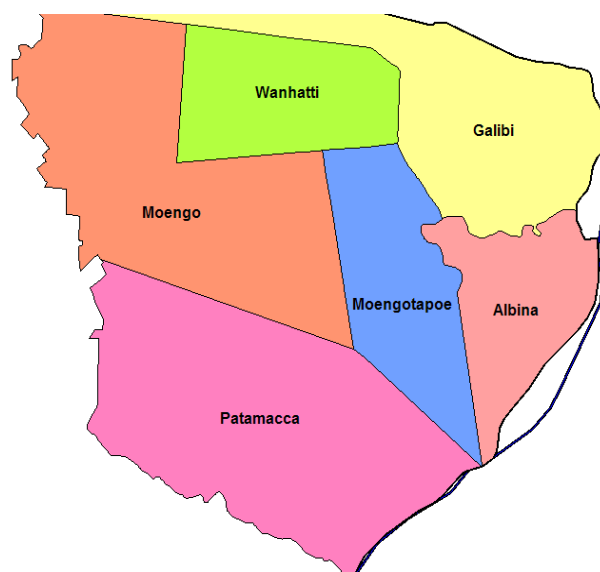
2. De Regering is niet serieus m.b.t. het Suriname Business Forum (SBF). Aanvankelijk stond er op de Begroting een bedrag van SRD 180.000; voor het SBF. Deze is na zes maanden zonder enige onderbouwing in de NvW teruggebracht naar SRD 38.000; Hiervan betreft SRD 25.000; remuneratie, hetgeen voor de achttien leden en plaatsvervangende leden neerkomt op nog geen

SRD 120 per persoon per maand. Dit komt nogal vreemd over, aangezien voor een ander net als het SBF bij wet opgericht orgaan als de SER de Begroting ca. SRD 2 miljoen bedraagt. Dit blijkt ook geen aanloopbedrag te zijn die later fors gaat worden aangepast aangezien de Begrotingen voor de volgende vier jaren niet verder komt dan SRD 50.000; per jaar.

Hiernaast zijn er een aantal zaken in de Nota van Wijziging die mogelijk evidente fouten zijn maar zeker wel verwarrend zijn:

- **Agro-Industrieel Park (AIP):** Onder de Begroting van LVV wordt er een Agro-Industrieel Park met uitgebreide toelichting opgevoerd die door Credit Suisse zou worden gefinancierd. Aan het eind van de uitleg over de inhoud en het belang van het AIP wordt gesteld dat het budget SRD 0; bedraagt. In de Gewijzigde Middelenbegroting staat wel voor 2022 een verwachte lening van Credit Suisse ad. SRD 20 miljoen geboekt.
- **Palmolieproject Patamacca:** Voor het Palmolieproject te Patamacca wordt er op pagina 478 een bedrag van SRD 1.5 miljoen opgevoerd, terwijl er in de Gewijzigde Middelenbegroting voor 2022 een bedrag van SRD 500.000; is opgenomen.

Patamacca, resort in het distrikt Marowijne.

- Subject subsidie elektriciteit:** Op pagina 355 staat aangegeven dat de Subsidie van de EBS die in 2021 nog SRD 691 miljoen bedroeg in 2022 gaat naar 0. Op pagina 359 daarentegen staat: “Naar aanleiding van het afbouwen van de subsidie aan EBS, zal een verschuiving van de algemene objectsubsidie (waar iedereen gesubsidieerd werd) naar subject subsidie voor elektriciteit plaatsvinden. Er is voor het jaar 2022 een bedrag van SRD 2 miljard in stede van SRD 500 miljoen in de begroting opgenomen aan energiesubsidies t.b.v. ondersteuning van de activiteiten van de EBS en om de bevolking te ondersteunen bij het dragen van de economische aanpassingen. Deze bestaat ten eerste uit SRD 500 miljoen voor het subsidiesysteem aan afnemers welke komt in de vorm van een korting op de rekening. Ten tweede, vanwege de hoge exploitatiekosten mede gedreven door de stijgende prijzen van ruwe olie, is een ongerichte subsidie aan EBS verhoogd van SRD 270 miljoen in 2021 naar SRD 1500 miljoen in 2022. De regering is van plan om het gemiddelde elektriciteitsstarief in mei met 25% te verhogen om de financiële levensvatbaarheid van EBS te waarborgen. Aanvullende maatregelen, inclusief een additionele tariefverhoging later in 2022, zullen worden genomen om ervoor te zorgen dat de overheidssubsidie aan EBS binnen de begroting blijft en wordt afgebouwd”. In plaats van de aangekondigde verlaging van de EBS-subsidie wordt de objectsubsidie aan EBS klaarblijkelijk fors verhoogd.

- Subsidie Brandstof:** Op pagina 359 wordt er melding gemaakt van subsidie van de pomprijs van brandstof. “Deze subsidie is bedoeld om bij te dragen aan de koopkrachtversterking”. Tegelijkertijd wordt in de media ook aangegeven dat er een forse subsidie op brandstoffen wordt gegeven aan de consumenten. Het in de NvW geraamd bedrag is echter “SRD 0 in stede van SRD 120 miljoen”. Dit is niet conform de aangekondigde transformatie van object naar subject subsidie. Bovendien is het niet duidelijk hoe er met SRD 0, op de Begroting kan worden gesubsidieerd.
- Inkomstenverhogende maatregelen:** Er zullen inkomstenverhogende maatregelen worden doorgevoerd m.n. zal de government take worden aangepast en een solidariteitsheffing zal worden ingevoerd. Dit, terwijl er in maart 2022 al lang sprake is van een negatieve Government Take (zie hierboven: brandstofsubsidie). Ook de solidariteitsheffing is reeds lang verlopen.

Expert
 An expert is someone
 with some
 experience through
 extensive knowledge
 called in for advice

DE EXPERTS AAN HET WOORD OVER:

“Invoering BTW zal leiden tot hogere inflatie”

“Ik heb uw bericht verzoek in overweging genomen en kom tot de conclusie dat ik helaas niet aan uw verzoek kan voldoen. Dit omdat de invoering van de BTW zo ingrijpend is, dat wij voor een juiste communicatie niet enkel de inflatoire effecten bij de invoering van de BTW kunnen belichten. Ik dank u daarom voor de gelegenheid mij geboden.” –

Mr. Ismaël Kalaykhan, Directeur Directoraat Belastingen

“Ja. Het economisch profiel van Suriname wordt gekenmerkt door een hoge mate van onzekerheid, onvoldoende handhaving van regels, politieke instabiliteit etc. Hierdoor zal het minste of geringste een impact hebben op de prijsontwikkeling en inflatie. Het kwetsbare profiel van Suriname kunnen we niet ondermijnen en blijven we vooralsnog in een vicieuze cirkel. Een verlaging van de loonbelasting (alsook vooraf trek van de BTW) zouden de impact en de inflatieontwikkeling moeten verzachten”. –

Nazna Ishaak, MSc, Senior Tax Manager bij HBN Law en Tax

“De ASFA is lange tijd pleit bezorger geweest van de BTW en heeft op verschillende momenten deel uitgemaakt van overleg momenten, door het ministrie van Financien/belastingdienst geïnitieerd. De roep om BTW in stede van de Ob heeft als grondslag de meerdere heffingsmomenten van Ob door de lokale productie, het kost de productie ondernemers extra administratief werk om o.a. verrekeningen met de belastingdienst bij te houden. Niet de administratie is het probleem, maar het feit dat de omzet belasting, even als de BTW een consumenten belasting is, die bij de verkoop geheven dient te worden. Dat de BTW tot verhoging van de inflatie zal leiden, is naar oordeel van de ASFA afhankelijk van de hoogte van de BTW. De ASFA pleit voor maximaal 12 %. Nul % op basis goederen (max 20 artikelen)”. –

Wilgo Bilkerdijk, Voorzitter ASFA

INGEZONDEN

door: Reguillo Hira MSc.

Het spiritueel hart van de economie

Spiritualiteit kan over het algemeen worden gezien als het adopteren van een levenswijze conform de richtlijnen van de geestelijke wijsheden, die het ego-bewustzijn van de mens geleidelijk aan zuivert tot een goddelijk bewustzijn.

Economie aan de andere kant is een sociale (gedrags)wetenschap, die zich bezighoudt met de menselijke behoeftebevrediging. De economie bestudeert de keuzes die mensen maken bij de productie, consumptie en distributie van schaarse goederen en diensten. Hoe gaan spiritualiteit en economie dan samen?

Vanuit de schoolbanken hebben we over het algemeen geleerd dat economie vaak gaat over vraag en aanbod naar diverse goederen en diensten met meestal winstmaximalisatie als hoofddoel. In de meeste economische theorieën voert rationaliteit de boventoon in plaats van spiritualiteit. Enkele waardevolle en verhandelbare commodities in de wereld zijn bijvoorbeeld goud, olie en gas. In de spiritualiteit echter is de meest waardevolle commodity, tijd. Wanneer je namelijk tijd spendeert in dit leven krijg je het nooit meer terug, maar wanneer je geld spendeert kan je dat alsnog terugverdienen. De mens creëert eigenlijk zelf waarde aan een product of dienst op basis van zijn bewustzijnsniveau. Een waarde transactie behoort eigenlijk een liefdevolle uitwisseling van energie te zijn, waarmee we onze waardering voor elkaars goederen en diensten uitdrukken.

Naar mijn mening zou de toegang tot gezond drinkwater, voedsel, huisvesting, educatie, arbeidsmogelijkheden, gezondheidszorg en veiligheid de hoogste economische prioriteit moeten genieten in elke samenleving, zodat de mensen zich stabiel kunnen concentreren om ook geestelijk rijkdom te vergaren buiten hun dagelijkse plichten en werkzaamheden. Competenties zoals een professionele achtergrond of een waslijst aan erkende diploma's zijn natuurlijk niet onbelangrijk, maar een zuiver verruimd bewustzijn speelt een sleutelrol in het succesvol kunnen uitvoeren van de menselijke plichten in welke discipline dan ook.

We evolueren, langzaam maar zeker, van een materiele-economie naar een spirituele economie. Een economie waar we werkelijk dienstbaar zullen zijn naar elkaar toe, waar we als overheid, entrepreneurs en economen onze hebzucht beter kunnen managen en niet meer vragen dan we daadwerkelijk

nodig hebben, een economie met liefde als leidraad in plaats van enkel winstmaximalisatie, een economie waar we ons eigen belang minimaliseren en het collectief belang maximaliseren, een economie waar er een perfecte harmonie bestaat tussen winst, mens en moeder Aarde. Werkelijke ontwikkeling komt niet door enkel wetenschappelijke kennis op te doen, maar manifesteert zich pas wanneer de mens gezuiverd raakt door spirituele kennis en realisaties. Zo zal het karakter en persoonlijkheid van de mens permanent transformeren en leiden tot werkelijk succes op alle gebieden. Spirituele educatie voor het hart van de economie is een must voor het nastreven naar geluk en welvaart voor elke samenleving. Dit is helaas nog in onvoldoende mate aanwezig in ons huidig educatiesysteem.

“Educating the mind without educating the heart is no education at all” -Aristoteles-

Reguillo Hira

Ik ben Reguillo Hira en ben 38 jaar geleden geboren in Suriname en in 2012 afgestudeerd als Master of Science (MSc) in Economics and business aan de Erasmus Universiteit Rotterdam.

Voor mijn dagelijkse plicht functioneer ik als Beleidscoördinator op het Ministerie van Financiën en Planning. Tevens geef ik sinds april 2021 leiding aan de Raad van Commissarissen van de Nationale Ontwikkelingsbank N.V. Van kleins af aan had ik altijd al een innerlijke drang naar spirituele kennis. Vragen zoals onder andere wie zijn we werkelijk, waarom zijn we hier en wat is het doel van het leven hebben mij langzaam maar zeker op het spiritueel pad gebracht. Ik ben me toen verder gaan verdiepen in de spirituele wetenschappen en heb vervolgens deze kennis geleidelijk aan geïmplementeerd in me leven. Dit heeft geresulteerd in een grote positieve verandering in me leven. Uiteindelijk zoeken we allemaal naar eeuwig geluk in het leven en dat is enkel in de liefde van God te vinden. Dit is de conclusie van alle bonafide heilige teksten en personen op de wereld.

Paasboodschap van het Comité Christelijke Kerken (CCK)

In haar recente paasbrief bespreekt het CCK de corruptie, een wereldwijd probleem dat helaas ook Suriname in een wurggreep houdt. Hierbij een samenvatting van de hartekreet van het CCK, welke de VES in zijn geheel onderschrijft. De kerken willen samen met u nadenken over wat corruptie is, onder welke omstandigheden zij kan gedijen, wat de vernietigende werking ervan is voor de economie, de sociale verhoudingen en voor de moreel-ethische waarden die een samenleving integer houden.

Niet de zoveelste klaagzang. Integendeel, hopen ze dat het een appèl mag zijn om vanuit haar geloof in de verrezen Heer de weg te banen naar een rechtvaardige samenleving en om actief te strijden tegen de corruptie, die als een ongecontroleerd kankergezwell onze samenleving verziekt. Als voorbeeld noemen ze het recentelijk uitgesproken rechterlijk vonnis in eerste aanleg over hooggeplaatsten bij de CBvS en het ministerie van Financiën. Eén van de meest spraakmakende corruptieschandalen, waarvan de Surinaamse samenleving nog lang de gevolgen zal ondervinden. Een dure en beschamende les waarbij niet enkel individuen, maar ook vitale staatsorganen hebben gefaald. En daar moeten wij uit leren. We kennen allen de uitdrukking: 'Een schip op het strand is een baken op zee'; je kunt leren van de fouten uit het verleden.

Wat is corruptie?

Het woord 'corruptie' komt uit het Latijns, waar het bederf en verrotting betekent en wel een bederf van binnenuit. Wij associëren dat woord vooral met omkoping en bedrog, maar het verlenen van privileges en het hebben van voorkennis mogen ook hiertoe gerekend worden.

Transparency International houdt een Corruption Perceptions Index bij. Op deze lijst staat Suriname in 2021 op de 87ste plaats van de 180 landen en scoort 39 op een totaal van honderd, waarbij nul uiterst corrupt is en honderd een corruptievrij land is. Gelukkig staat er bij Suriname een groen pijl omhoog bij het jaar 2020 wat duidt op een minimale verbetering van de situatie in ons land. De zaken die de score bepalen zijn: omkoperij, misbruik van publieke middelen, misbruik van macht en positie om zichzelf te bevoordelen, onvermogen van de overheid om corruptie te bestrijden in de overheidssector, ondoorgroondelijke bureaucratie, nepotisme,

gebrek aan wetgeving, bescherming van de klokkenluiders, openbaarheid van bestuur.

De Anticorruptiewet

Wij kennen in Suriname de Anticorruptiewet en daarin wordt in artikel 1 corruptie als volgt gedefinieerd: "Het door een publieke functionaris in de uitoefening van zijn functie misbruik maken van zijn functie of positie en/of de aan hem toegekende bevoegdheden en/of de daaruit voortvloeiende mogelijkheden tot beïnvloeding, waarbij hij of zij iets doet of nalaat vanwege een verkregen gift, dienst of belofte teneinde daaruit rechtstreeks onrechtmatig voordeel te verkrijgen voor zichzelf of een ander."

Gevolgen van corruptie

Corruptie ondermijnt de democratie en brengt mensenrechten in gevaar en omgekeerd wordt corruptie bevorderd door een zwakke democratie en schending van mensenrechten. Dit is een haast onontkoombare vicieuze cirkel met als verder gevolg de uitholling van de instituten die een democratische rechtstaat in stand moeten houden. Het uiteindelijke gevolg hiervan is groeiende armoede en een gedesillusioneerd en gedemotiveerd volk.

Zonder sterke instituten, zoals onder meer DNA, de Rekenkamer, de politie, de douane en andere toezichthoudende en/of controlerende instanties die worden geleid door deskundige en integere personen, zullen de in het vooruitzicht gestelde olie- en gasinkomsten het volk niet ten goede komen, maar eerder de bestaande ongelijke verhoudingen vergroten.

Corruptie in de kring van Jezus

Een duidelijker voorbeeld van omkoperij is het feit dat Judas zijn meester voor dertig zilverlingen uitlevert aan de autoriteiten. Dit geld bezorgt hem enkel wroeging en ongeluk. Het is werkelijk een gruwel wanneer corruptie wordt geconstateerd bij sociale doelen, zoals schoolvoeding of een Covid-19-hulpprogramma. De zucht naar macht en de obsessie met geld kunnen de mens van binnenuit corrumperen oftewel verrotten. Maar deze aloude les uit de Bijbel gaat, hoezeer het ons ook bekend is, telkens aan ons voorbij.

Bestrijding van corruptie

Openbaarheid van bestuur, een onafhankelijke rechterlijke macht, bescherming van de klokkenluiders en een kritische, onpartijdige pers zijn essentieel in de bestrijding van corruptie.

Hoewel iedereen wel weet wat good governance of behoorlijk bestuur inhoudt, laten we ons nog te veel leiden door een cultuur van 'regel me' en een 'pe yu e wroko, na drape yu musu nyan' en 'neks no fout'.

Het vonnis wijst op de culturele context die corruptie bevordert. Vooreerst de wijze waarop leidinggevenden met macht omgaan. In dit concreet geval wees de rechter op persoonlijkheidskenmerken van bestuurders die zich oppermachtig en rancuneus opstellen. Er heerst bij hen een sterke geldingsdrang en een bepaalde mate van hebzucht, alsook een ongezonde loyaliteit aan opdrachtgevers die (politieke) macht bezitten. Dit houdt allen gevangen in een cultuur van angst om een eerlijk en deskundig oordeel te geven. Verder worden leidinggevenden naar de mond gepraat.

Doordat er weinig of geen controle is en ook geen duidelijk geschreven en van binnenuit beleefde integriteitsprotocollen kan het gebeuren dat een hele organisatie of instituut faalt om corruptie als zodanig te zien en aan te pakken. Hoe desastreus de gevolgen ook zijn voor de samenleving, de daders schuiven hardnekkig alle verantwoordelijkheid van zich af en blijven zich beroepen op het algemeen belang.

Het CCK wil alle beroepsgroepen die een ethische code hebben, zoals bankiers, accountants, notarissen, artsen, juristen, aannemers, journalisten en geestelijken, aansporen zich te houden aan deze erecode zodat het nooit zo ver hoeft te komen dat de weg naar de rechterlijke macht moet worden bewandeld. Wij zijn in Bijbelse termen elkaars broeder/zuster hoeder.

Er is een grote eer in eerlijk zaken doen

Corruptie heeft zich verspreid naar alle lagen van de bevolking. Wij willen in dit verband wijzen op tal van ambtenaren die maandelijks wel een salaris ontvangen maar geen enkele prestatie daartegenover leveren. Ondernemers die laat en slecht werk opleveren en handelaren die prijzen opdrijven. Er is een grote eer in eerlijk zaken doen. Laten we niet toegeven aan de corrupte mentaliteit, maar laten wij het kwade

overwinnen door het goede. Uiteindelijk draagt eenieder een persoonlijke verantwoordelijkheid en kunnen wij ons niet verschuilen achter een 'winti way, lanti pay'-mentaliteit of achter onzichtbare marktmechanismen en koersontwikkeling. Met eerlijkheid en noeste arbeid het land opbouwen Het wapen tegen corruptie is in feite vrij simpel: wees eerlijk, nederig en sober. Deze deugden zijn een tegengif voor oneerlijkheid, hoogmoed en hebzucht. Streef naar standvastigheid zodat je niet met alle winden meegaat, wees rechtvaardig en vermijd alle dubbelzinnigheid en opportunisme. Wij mogen ons daarom nooit overgeven aan fatalisme dat deze dagen vooral tot uiting komt in de zoveel deskundigen die het land teleurgesteld verlaten om elders hun geluk te zoeken. Het CCK eindigt haar Paasboodschap met: "Suriname is een door God gezegend land dat wij met eerlijkheid en noeste arbeid kunnen opbouwen tot het koninkrijk van God".

Heeft u uw VES Lidmaatschap Contributie al betaald?

Zie hieronder onze bankrekening nummers

Rekeningnummers bij de Hakrinbank N.V.:

SRD 20.548.12.01

USD 26.812.39.26

EUR 26.692.26.51

Wij doen u hierbij het vriendelijk verzoek uw naam te vermelden in de omschrijving bij de storting of overmaking op de VES SRD rekening.

Donaties zijn ook welkom.

Mail voor meer info naar:

inzicht@ves.sr of info@ves.sr

Nieuw Jaar, Nieuwe Jaarrekening

Daar waar de rest van Suriname het nieuw jaar inluide met vuurwerk en champagne, konden accountants hun hart oplaten over wijzigingen in de Wet op de Jaarrekening. De Wetgever heeft besloten (in de ontwerpwet houdende wijziging van de Wet op de Jaarrekening) om de ingang van de vereiste verslaggevingsstandaarden uit te stellen en te wijzigen. In eerste instantie zou de ingang zijn per 2020 of 2021, maar dit is een jaar vertraagd. Voor kleine rechtspersonen, wordt er een inhoudelijke wijziging aangekondigd, wat tot onbegrip leidt. De fiscale waarderingsgrondslagen worden vervangen door algemeen aanvaarde verslaggevingsstandaarden. In dit stuk wordt gekeken naar de rechtvaardiging en onderbouwing van de wetgever voor deze wijziging.

Wet op de Jaarrekening

Voor de context van deze wetswijziging wordt gekeken naar de Memorie van Toelichting van de initiële Wet op de Jaarrekening. De Wetgever stelt dat een jaarrekening inzicht geeft in de financiële situatie van een onderneming gedurende een boekjaar. Verschillende betrokkenen hebben baat bij deze weergave, denk aan de rechtspersoon zelf, die met een goed informerende jaarrekening betere economische beslissingen kan nemen. Verder is er de aandeelhouder die op basis van de informatie in de jaarrekening betere beslissingen kunnen nemen om al dan niet extra kapitaal ter beschikking te stellen of nieuwe investeerders kunnen aantrekken. Als laatste heeft de onderneming ook belang bij een duidelijke jaarverslaggeving, aangezien hierdoor de fiscale jaarwinst makkelijker kan worden vastgesteld voor de inkomstenbelasting. Voor de Surinaamse economie is verder van belang, om in een steeds sneller globaliserende wereld, interessant te kunnen blijven met name voor internationale investeerders. De Wetgever heeft deze wens vormgegeven via de Wet op de Jaarrekening.

Belangrijk om te noemen is de indeling van grote, middelgrote en kleine rechtspersonen. Hierbij worden de volgende parameters gebruikt:

<u>Grote rechtspersonen</u>	<u>Middelgrote rechtspersonen</u>	<u>Kleine rechtspersonen</u>
Waarde activa meer dan 12 miljoen	Waarde activa tussen 3 – 12 miljoen	Waarde activa onder 3 miljoen
Netto-omzet is meer dan 24 miljoen	Netto-omzet is tussen de 6 en 24 miljoen	Netto-omzet is minder dan 6 miljoen.
Meer dan 50 werknemers	Tussen de 20 en 50 werknemers	Minder dan 20 werknemers.

Per soort rechtspersoon zijn de hieronder genoemde verslaggevingsstandaarden van toepassing:

- **Groot:** Moeten tenminste voldoen aan de International Financial Reporting Standards (IFRS). Deze internationale verslaggevingsstandaarden zijn opgemaakt door de International Accounting Standards Board (IASB). De keuze voor IFRS baseert de Wetgever op het feit dat Grote Rechtspersonen internationaal vergelijkbaarder worden en makkelijker tot goed gefundeerde investerings-, financierings- en managementbeslissingen kan worden gekomen;
- **Middelgroot:** Moeten tenminste voldoen aan de International Financial Reporting Standards for Small and Medium Sized Entities (IFRS for SME). Dit zijn de eerdergenoemde IFRS-standaarden, maar dan vereenvoudigd en aangepast voor middelgrote rechtspersonen;
- **Klein:** Dienen op zijn minst te voldoen aan de fiscale waarderingsgrondslagen. Bij fiscale waarderingsgrondslagen wordt gerefereerd naar de Wet Inkomstenbelasting en specifiek, het beginsel van "Goedkoopmansgebruik".

Het "Goedkoopmansgebruik" is niet uiteengezet binnen Surinaamse wetgeving of jurisprudentie. Voor uitleg wordt aansluiting gezocht bij de Nederlandse rechtsbronnen. De Surinaamse Wet Inkomstenbelasting stamt namelijk uit de koloniale tijd, waardoor op grond van het concordantiebeginsel kan worden gekeken naar de Nederlandse uitleg. In het kort komt het "Goedkoopmansgebruik" volgens Nederlandse rechtsbronnen op neer dat jaarcijfers voorzichtig, reëel en eenvoudig moeten worden weergegeven. Denk hierbij aan het matchen van inkomsten aan de kosten die erbij gepaard gaan. De Surinaamse fiscalist dient dus over de sloot te kijken om fiscale jaarcijfers op te stellen.

De Wijziging

Om niemand met de Wet op de Jaarrekening te overdonderen, heeft de wetgever duidelijke ingangsdata gesteld. In 2017 is besloten dat de grote rechtspersonen moesten voldoen per 2020 en middelgrote en kleine rechtspersonen per 2021. Nu het moment daar is om de wet in de praktijk te brengen, wordt er uitgesteld. Naast dit uitstel worden de verslaggevingsstandaarden voor kleine rechtspersonen, van alleen fiscale verslaggevingsstandaarden gewijzigd naar de algemeen aanvaarde verslaggevingsstandaarden.

In de Memorie van Toelichting stelt de Wetgever als motivatie voor de wijziging dat het bedrijfsleven in zwaar weer zit, door onder andere Covid-19 pandemie en bijkomende financieel-economische recessie. Bedrijven hebben hierdoor geen tijd en middelen voor de introductie van ‘nieuwe’ verslaggevingsstandaarden. De Wetgever zijn oordeel om het bedrijfsleven tegemoet komen, is te volgen, maar de gekozen methode is dat niet. Juist in deze zware economische tijden is het logisch dat voor betrokkene bij een rechtspersoon behoefte is aan duidelijke en juiste verslaggeving van de jaarcijfers.

Inzake de uitbreiding van de verslaggevingsstandaarden voor kleine rechtspersonen is het belangrijk om aan te halen dat de Wet Inkomstenbelasting al verplicht om een jaarrekening op te maken op grond van het beginsel van “Goedkoopmansgebruik”. Deze jaarrekening wordt gebruikt als grondslag voor de fiscale winstbepaling en de te betalen inkomstenbelasting. Met deze verplichting uit Wet Inkomstenbelasting in gedachte, kan ik niet anders dan stellen dat de kleine rechtspersoon alleen maar geholpen is met de verplichting om ook aan de Wet op de Jaarrekening alleen via fiscale waarderingsgrondslagen te kunnen voldoen. Door de fiscale waarderingsgrondslagen te verplichten in de Wet op de Jaarrekening wordt voorkomen dat de kleine rechtspersoon tweemaal per jaar een jaarrekening opmaakt. De keuzevrijheid die wordt geboden met de wijziging in de Wet op de Jaarrekening lijkt een prettige geste van de Wetgever, maar kan niet anders worden uitgelegd dan het onnodig broeija maken van een toch vrij duidelijke wet. Voor kleine rechtspersonen is mijn advies dan ook: “houd je aan de fiscale waarderingsgrondslagen!” Dit is ook voor grote en middelgrote rechtspersonen aan te raden. Ik had het ook ondersteunt als de wetgever voor hen louter fiscale grondslagen had goedgekeurd.

Mexican Stand-off

Naast de nieuwe wetswijziging, is de Wet op de Jaarrekening niet vrij van andere onvolkomenheden. Een storende is aanwezig bij de opdeling van de verschillende soorten rechtspersonen. Hier is vereist dat er aan tenminste twee parameters (van activa, omzet en werknemer aantal) moet worden voldaan om te worden ingedeeld bij een omvang. Een rechtspersoon die kwalificeert als groot voor activa & omzet, kwalificeert automatisch als een groot rechtspersoon, ongeacht het werknemersaantal. Met de aangegeven parameters en het vereiste van twee voorwaarden, lijkt er altijd een oplossing te zijn. Echter zijn er voorbeelden, waar dit niet het geval is:

- Waarde van activa van 14 miljoen SRD;
- Netto-omzet van 15 miljoen SRD;
- Werknemer aantal van 5.

Volgens de activa is er sprake van een groot rechtspersoon, qua omzet is het een middelgroot rechtspersoon en met dit

werknemersaantal is er sprake van een klein rechtspersoon. Er is sprake van een “Mexican Stand-off”, een rechtspersoon valt onder drie verschillende categorieën. Dient voor de gulden middenweg te worden gekozen, ergo de middelgrote rechtspersoon, of te worden geoordeeld in het voordeel van de rechtspersoon en deze in te delen als kleine rechtspersoon. Aangezien de wetgever toch drukdoende is te sleutelen, kan de wetgever hier ook een oplossing voor bieden.

Conclusie

Het handelen van de wetgever via deze wetswijziging snijdt geen hout. Het zou de wetgever sieren om het bedrijfsleven te ondersteunen, door zich aan te sluiten bij de fiscale waarderingsgrondslagen. Als er dan toch iets dient te veranderen aan de Wet op de Jaarrekening, dan kan de Wetgever aan de slag met de eerder aangekaarte Mexican Stand-off. Verder zouden eventueel ook de beginselen van “Goedkoopmansgebruik” duidelijk kunnen worden gecodificeerd, om beter aan te kunnen sluiten bij de Surinaamse economie en het niet langer noodzakelijk te laten zijn om naar Nederlandse jurisprudentie te kijken.

Mr. Yoran van der Pijl, stagiair bij HBN Law & Tax Suriname

(op persoonlijke titel geschreven)

Evaluatie eerste jaar Stabilisatiefase Regeerakkoord

Op 16 april j.l. stond de Regering Santokhi-Brunswijk 21 maanden aan het roer. Bij haar aantreden heeft de coalitie de regeerperiode van vijf jaren opgedeeld in drie fasen, namelijk:

- a. een Urgentiefase van 9 maanden;
- b. een Stabilisatiefase van 24 maanden;
- c. een Ontwikkelings- en moderniseringsfase van 27 maanden.

In het Regeerakkoord zijn alleen de Prioriteitsacties in de Urgentiefase, welke in de eerste negen maanden zouden worden gerealiseerd, concreet aangegeven.

Per 16 april 2022 hebben we negen maanden van de Urgentiefase en twaalf maanden van de Stabilisatiefase er op zitten, d.w.z. we zijn op de helft van de Stabilisatiefase. Aangezien er voor de Stabilisatiefase geen concrete actiepunten zijn geformuleerd kijken we terug naar de 26 Prioriteitsacties die reeds twaalf maanden geleden moesten zijn gerealiseerd.

Halverwege de Stabilisatiefase evalueren wij welke van de 26 prioriteitsacties uit de Urgentiefase "A. Geheel of Gedeeltelijk gerealiseerd" of "B. Nog steeds niet gerealiseerd" zijn.

A. Geheel of Gedeeltelijk gerealiseerd:

1. De COVID-19 bezwering is in grote lijnen gerealiseerd.
2. Er is nog steeds geen adequaat "sociaal vangnet" ingesteld voor de diverse kwetsbare groepen. Wel losse maatregelen ter versterking van de koopkracht van bepaalde groepen (ambtenaren, AOV-ers etc.) en de voortzetting van de willekeurige verdeling van pakketten.
3. Na enkele tussentijdse "schijnunificaties" heeft de CBvS per begin juni een flexibel wisselkoerssysteem geadopteerd. De beoogde valutatransacties "zonder stagnaties en zonder onnodige kosten en onzekerheden" is ten dele waargemaakt.
4. De evaluatie en waar nodig bijstellen van directe en indirecte belastingheffingen is gedeeltelijk gedaan. De aanpassing van de belastingschijven is vooruitgeschoven naar midden 2022, wanneer de BTW wordt ingevoerd.
5. De evaluatie en/of reorganisatie van geen der genoemde instituten (belastingdienst, douane, CLAD, Rekenkamer, CBvS, MAS, TAS, ABS, SPS en strategische staatsbedrijven (EBS, SWM, Telesur, SZF) is gerealiseerd. Wel is de top van de meeste van de genoemde instituten vervangen. De benoeming van de SER-leden is wel gerealiseerd.
6. De EBS is niet gereorganiseerd en de efficiëntie is niet verbeterd. Wel is een tariefsverhoging per medio juli 2022 doorgevoerd, maar de subsidie is niet verminderd.
7. Bij SZF is directie en RvC vervangen, maar de "directe verbetering van de effectiviteit en de financiën in de gezondheidssector" is niet waargemaakt. De zekerstelling van medicijnen- en hulpmiddelen voorziening en urgente vervangingsinvesteringen is over de gehele linie niet verbeterd.
8. De diplomatieke relaties met Nederland op ambassadeursniveau is hersteld.

9. De leiding van de staatsmedia (w.o. NII, STVS en SRS) is vervangen.
10. De beoogde "Sanering van de Staatsfinanciën" is bij een aanzet gebleven.

B. Nog steeds niet gerealiseerd:

1. De "activering" van de verzwakte bedrijvigheid is niet gebleken. Ook van een Stimuleringsprogramma voor MKMO's is niks gebleken.
2. De "eerlijke behandeling" van lokale ondernemers t.o.v. buitenlandse investeerders is niet gebleken. Het investeringsklimaat is niet verbeterd en de openbare inschrijvingen zijn meer uitzondering dan regel.
3. Herschikking van de Staatsschuld is nog niet gerealiseerd en men gaat door met nieuwe leningen.
4. Aanpassing c.q. wijziging van de wet op de Staatsschuld is niet gerealiseerd.
5. Wetswijziging tot herstel van de onafhankelijke positie van de Centrale Bank van Suriname is niet gerealiseerd.
6. Het onmiddellijk intrekken van de valutawet is niet gerealiseerd.
7. De anti-corruptiewet is niet in werking gesteld m.n. de bemensing en effectuering van de cruciale Anti-corruptie commissie ontbreekt.
8. De instelling van de "Commissie terughalen van corruptiegelden" is niet gerealiseerd.
9. Het wijzigen van de Wet vervolging (voormalige) ambtsdragers is niet gerealiseerd.
10. De "ethische code voor ambtenaren en staatsdiensten" is niet ingesteld, terwijl de richtlijnen c.q. wetgeving waaraan contracten moeten voldoen ook niet zijn aangescherpt.
11. De verbetering van de terugroepwet is niet gerealiseerd.
12. De "commissie evaluatie en, indien noodzakelijk, herziening van de grondwet en het kiesstelsel" is niet ingesteld (ook geen referendum).
13. De evaluatie van de veiligheidsvoorzieningen is niet gemaakt en ook de maatregelen zijn uitgebleven. Van een evaluatie en samenwerking met security bedrijven en buurtwachten is er niets bekend.
14. De QuickScans van geen der ministeries is gerealiseerd. Ook de realisatiegraad van de ministeries is niet verbeterd.

15. Het initiëren van een arbeidsmarktonderzoek is niet gerealiseerd.
16. De inventarisatie van de infrastructurele voorzieningen m.n. energie, water en wegen is niet gerealiseerd.

Geconcludeerd kan dan ook worden dat zelf 12 maanden na het verstrijken van de Urgentiefase maar liefst 16 van de 26 Activiteiten (62%) die volgens de coalitie prioriteit verdienen **nog steeds niet gerealiseerd** zijn. De Regering loopt dus erg ver achter op haar eigen Regeerakkoord. Aangezien het hier niet om onbelangrijke zaken gaat is de verhoging van het prestatieniveau van groot belang.

Fact Check

Z.E. Chandrikapersad Santokhi Live In 90 Seconden!

In het populaire wekelijkse radioprogramma "90 Seconden" bij Radio 10 zijn er op zaterdag 30 april j.l. door de speciale gast President Santokhi op een vraag van een luisteraar enkele zaken gezegd.

Dhr. Leandro stelde aan de President de vraag: "Fu san ede un n'e arki den man fu VES. Den man e gi allerlei soort adviezen en ze worden ook niet opgenomen bij Financiën en Centrale Bank".

Het uitgebreid antwoord van de President is voor de lezers van INZICHT op een rijtje gezet en onderdeel voor onderdeel de feiten gepresenteerd. Het ligt aan de lezer om de uitspraken op zijn correctheid te toetsen:

"We hebben een goede samenwerking met de VES."

Feit: Er is nooit een samenwerking met de VES gestart. Op 16 juni 2020 heeft Dhr. Santokhi, toen nog als coalitieleider, gezegd de VES als adviesorgaan te willen betrekken. Het verzoek om de VES als adviesorgaan te betrekken is door de President per schrijven in november 2020 medegedeeld aan de Ministers van BIBIS en Financiën, maar deze hebben het niet uitgevoerd. De meer dan 10 gevraagde en ongevraagde adviezen c.q. kritische commentaren van de VES die vooral gericht zijn aan de President en/of de Minister van Financiën zijn nimmer beantwoord geworden. De enige keer dat de VES is gevraagd was in juni 2021 door het Ministerie van EZOTI. Hier heeft de VES wel ingestemd om onder voorbehoud in het Bestuur van het Suriname Business Forum (SBF) deel te nemen. Hoewel het begrip "goede samenwerking" subjectief is, maar als wij beoordelen op basis van de frequentie van contact en de inhoud dan delen wij dat oordeel niet.

"Voor de eerste keer sinds het bestaan van de VES heeft een President de Jaarrede gehouden voor de VES. "

Feit: Helemaal correct.

"Er is een goede samenwerking. De huidige voorzitter van de VES hebben we voorgedragen als RvC-lid bij de Hakrinbank. Hij zit namens ons daar, dus we betrekken de VES."

Feit: Bij genoemde voordracht is de VES absoluut niet betrokken. Dhr. Debipersad is, toen hij nog secretaris van de VES was in 2021, op persoonlijke titel toegetreden tot de genoemde RvC. Daar draagt de vereniging geen enkele verantwoordelijkheid voor. Wanneer de VES ergens voor gevraagd wordt dan beslist het VES-bestuur daarover, hetgeen hier absoluut niet het geval is. Toen de bestuursleden Ramautarsing en Debipersad in september 2020 zijn toegetreden tot het Technisch Team IMF was dat ook geheel op persoonlijke titel. Daar had de VES geen betrokkenheid bij. Zo hebben beide heren ook geheel op persoonlijke titel bedankt toen men hun niet professioneel behandelde.

"Ze zijn in elk geval een deskundige organisatie. Ze leveren kritiek maar elke kritiek die opbouwend is verwelkomen we. We hebben overleg gehad met VES. We gaan ze blijven uitnodigen. Maar we hebben verschillende leden van de VES gevraagd om een bijdrage te leveren op de ministeries maar als puntje bij paaltje komt om die bijdrage te leveren dan zien we ze niet."

Feiten: De VES heeft meer dan honderd leden. De Regering kent het verschil tussen een organisatie en een individu. Met het buiten het VES-bestuur om betrekken van individuele VES-leden op persoonlijke titel heeft de Vereniging niets mee te maken.

"Ik nodig VES via uw medium uit om een bijdrage te leveren."

Feit: Uitnodigingen via publieke media zijn onderdeel van het publieke spel, maar hebben echter geen betekenis. De VES stelt het gebaar wel op prijs en zal als het serieus zou worden uitgenodigd zeker op ingaan. De President weet hoe het hoort.

"Komt U een bijdrage leveren om projecten te formuleren en uit te voeren. We hebben kader nodig voor de uitvoering van projecten. We hebben 200 projecten. Komen jullie allemaal."

Feit: De VES is een vrijwilligersorganisatie in het maatschappelijk middenveld. Ze formuleert geen projecten en voert ook geen projecten uit. Bij onvoldoende deskundigheid bij de Overheid worden hiervoor consultants uit binnen- en buitenland ingehuurd. Daar heeft de VES geen bemoeienis mee. Waar de VES wel een bijdrage aan kan leveren betreft de zaken die in de vele vaak uitgebreide gevraagde en ongevraagde adviezen van de VES zijn verwoord. Een opsomming van een 14-tal bijdragen die allemaal ook in INZICHT zijn geplaatst is terug te lezen in INZICHT nummer 24 van Februari 2022.

Waarom Fact Check?

Vanwege de vele onjuistheden die er op het gebied van Economie en Bestuur in de gemeenschap op gezette tijden de ronde doen lijkt het goed deze beweringen op zijn correctheid te toetsen en de feiten aan de gemeenschap te presenteren. Indien nodig zal dit een vaker terugkerende rubriek in INZICHT moeten worden.

INGEZONDEN

door: drs. Juan M. Pigot

De zakelijke voordelen van LGBT-gelijkheid

Op 1 mei vieren we traditiegetrouw in Suriname de Dag van de Arbeid. De viering van deze dag vloeit voort uit de strijd in westerse landen voor de achturige werkdag in de negentiende eeuw. Toen landen hun bevolking beter gingen beschermen via nationale grondwetten en overige wet- en regelgeving ontstond ook het besef dat bescherming op de werkvloer noodzakelijk was.

De feministische beweging heeft in de hele wereld, ook in Suriname, hard gevochten voor gelijkwaardigheid op de werkvloer. Discriminatie op de werkvloer op basis van onder meer sekse, huidskleur, etniciteit, geloof en politieke ideologie is anno 2022 gelukkig verboden in nationale en internationale arbeidswetgeving.

De constante strijd om deze rechten te beschermen blijft echter een uitdaging. In de afgelopen decennia is discriminatie op basis van seksuele oriëntatie en genderidentiteit toegevoegd aan deze lijst.

Seksuele oriëntatie gaat over tot wie iemand zich seksueel en/of romantisch aangetrokken voelt, relaties aangaat en zichzelf noemt. Ruim 90% van de bevolking heeft een exclusieve voorkeur voor personen van de andere sekse en identificeert zichzelf als heteroseksueel. Genderidentiteit (of psychologisch geslacht) is het gender waartoe iemand zichzelf rekent.

Discriminatie op de werkvloer op basis van seksuele oriëntatie en genderidentiteit is lastig aan te tonen.

17 mei is IDAHOT

Minder bekend dan de Dag van de Arbeid op 1 mei is IDAHOT op 17 mei. Op die dag staat de internationale gemeenschap stil

bij homo-, bi- en transfobie, dus bij de angst voor iedereen die niet hetero is en/of zich niet per se de jongen of het meisje of de man of de vrouw voelt die de samenleving meent te zien.

Building Depot toont zich solidair tijdens de Pride Month

Niet alleen vanuit een mensenrechtenperspectief zijn een verbod op en effectieve maatregelen tegen discriminatie van seksuele oriëntatie en genderidentiteit *the right thing to do*. Voor het bedrijfsleven zijn er ook zakelijke en financiële redenen om dit principe te ondersteunen.

Wereldwijd gaat men ervan uit dat de LGBT-gemeenschap ongeveer 10% van de totale bevolking uitmaakt. In Suriname hebben we het dus over vijftig- tot zestigduizend personen. Deze groep behoort vaak tot de DINK-ies: *Double Income No Kids*: zij heeft vaak een dubbel inkomen en geen kinderen en kan daardoor meer besteden dan heteroseksuele stellen met kinderen.

De Pink dollar staat voor de koopkracht van de LGBT-consument

Pas in de jaren negentig van de vorige eeuw beseften bedrijven pas goed over welke koopkracht de LGBT-consument beschikt. In de VS begonnen advertencampagnes waarin *same-sex*-relaties een centrale rol speelden.

LGBT-kanten hebben zich loyale klanten getoond. Herkennen zij zich in de reclame of cultuur van een bedrijf en voelen zij zich daar welkom, dan zijn zij geneigd er terug te keren. Om deze doelgroep effectief te benaderen ontstonden speciale marketingstrategieën en -bureaus. Anno 2018 was in de VS het besteedbaar inkomen van deze groep US\$ 1000 miljard. Zo ontstond het begrip *pink-dollar* - het verwijst naar de roze kleur van de LGBT-gemeenschap en de bestedingscapaciteit van die groep. Tegenwoordig is de LGBT-gemeenschap internationaal een vast element in internationale advertenties. Ook in Suriname, vooral tijdens de Pride Month, wordt deze doelgroep steeds zichtbaarder in marketing- en reclamecampagnes. Ook bedrijven die niet rechtstreeks aan klanten verkopen, kunnen hieraan voordeel hebben.

Een inclusief bedrijfsbeleid zorgt voor een beter resultaat

Niet alleen via hun afnemers en cliënten kunnen bedrijven en organisaties profiteren van een inclusieve benadering. Kostenvermindering, omzetverhoging en uiteindelijk winstmaximalisatie worden ook gerealiseerd door LGBT een centrale rol te geven in het diversiteitsbeleid van de onderneming. Bij succesvolle organisaties telt niet alleen het salaris. Op de werkvloer staan eerlijkheid en gelijkheid centraal en kan een iedere medewerker zichzelf zijn. Zo blijven gewaardeerde personeelsleden behouden. Dat scheelt in de uitgaven: het kost ondernemingen veel geld om werknemers te trainen. Uit onderzoek blijkt dat het vervangen van een personeelslid ongeveer 20% van het jaarsalaris kost!

Ook het opvoeren van productiviteit is essentieel voor de onderneming. Een employee die zich op het werk prettig en veilig voelt, zal harder werken voor de organisatie. Als iemand zich niet prettig en veilig voelt op de werkvloer kan precies het tegenovergestelde gebeuren.

Onderzoek heeft uitgewezen dat iemand die zijn/haar seksualiteit moet verzwijgen op het werk soms tot 80% van de

werktijd hiermee bezig is. Dat heeft grote gevolgen voor de productiviteit. Daarom is het van essentieel belang dat werkgevers een werksituatie creëren waarin eenieder zichzelf kan en wil zijn en waarbij veiligheid wordt gewaarborgd vanaf de directiekamer tot het wachtershuisje.

Werkgevers omarmen Verklaring van Paramaribo

Werkgevers omarmen de Verklaring van Paramaribo, terwijl de overheid op zich laat wachten.

In Suriname zet Parea zich in voor gelijkheid op de werkvloer. Deze vereniging van LGBT-professionals, opgericht in 2014, is actief op het gebied van mensenrechten, training, educatie en gezondheid.

In 2016 lanceerde Parea de Verklaring van Paramaribo (VvP). Dit document wordt aangeboden aan werkgevers die met hun ondertekening verklaren dat zij een veilige en eerlijke werkomgeving waarborgen en een pad uitstippelen om dit te implementeren.

Ondertussen is deze verklaring ondertekend door zo'n honderd werkgevers waaronder Staatsolie, Torarica Group of Companies, VSH, Rudisa, Finabank, Self Reliance, Surinaamse Brouwerij, NV EBS, CIC, King's Drankenpaleis, HEM Suriname en Fernandes.

Belangrijk is dat de hoogste persoon in de organisatie achter de Verklaring staat zodat er bij niemand enige twijfel kan ontstaan.

STEL JE VOOR DAT COLLEGA'S OP MAANDAGOGHTEND OP KANTOOR DE ACTIVITEITEN VAN HET WEEKEND BESPREKEN. EEN HETEROSEKSUELE MEDEWERKER VERTELT ENTHOUSIAST OVER UITSTAPJES MET HET GEZIN OF PARTNER MAAR EEN COLLEGA DIE NIET OPENLIJK LGBT KAN ZIJN, BEDENKT EEN VERHAAL OF DOET ER HET ZWIJGEN TOE. DIE PERSOON VOELT ZICH GEDWONGEN OM FEITEN TE VERDRAAIEN, KOMT DAARDOOR NIET BETROUWBAAR OVER, BELANDT OP HET WERK IN EEN SOCIAAL ISOLEMENT, LOOPT HET RISICO OM OVERSPANNEN TE RAKEN, ETC.

Mw. Sardjoe tekent namens Rudisa de VvP. Mw. Healy tekent de VvP namens de VSH United. Dhr. Elias tekent namens Staatsolie de VvP.

Helaas is de grootste werkgever in Suriname, de overheid, nog niet zo ver om inclusief te zijn - niet op de werkvloer en niet qua voorzieningen. In veel gevallen hebben mensen jaren hun krachten gegeven voor het land en de overheid, maar hun *same-sex-partner* had geen recht op meeverzekering. Overlijdt een LGBT-medewerker dan blijft zijn/haar partner achter met lege handen want hij/zij heeft geen recht op het pensioen waarvoor vele jaren premie is betaald.

Met de komst van de regering Santokhi waren de verwachtingen hoog gespannen: in de aanloop van de verkiezingen is de LGBT-gemeenschap ontvangen door de samenwerkende coalitiepartners die later de regering vormden. Aan deze politieke partijen is het belang van een inclusief beleid voorgelegd.

In ieder geval geeft de verklaring van Paramaribo een sterk signaal af aan de regering: "Regering, de werkgevers zijn allang gereed voor gelijkheid, nu u nog!"

Bronnen:

1. *The Economic Case for LGBT Equality*; Dr. M.V. Lee Badgett, Professor of Economics, University of Massachusetts Amherst
2. www.pareasuriname.com
3. www.pridemonthsuriname.com

VHP – voorzitter, tegenwoordig President, C. Santokhi ontvangt Rainbow-vlag van drs. Juan Pigot (bedrijfseconoom) tijdens Pride Month 2019

Kanttekeningen bij nieuwe Centrale Bankwet

De Nationale Assemblée (DNA) heeft het verzoek aan de VES gericht ter becommentariëring van de ontwerpwet houdende nieuwe regels voor het Centrale Bankwezen (Centrale Bankwet 2022). Verschillende VES-leden hebben een zeer constructieve bijdrage geleverd aan de uitgebreide feedback op deze ontwerpwet. Inmiddels zijn de VES-inzichten schriftelijk gedeeld met DNA en zal op 5 mei mondeling met het College van gedachten worden gewisseld. Voor deze editie van INZICHT volgt hieronder een kort verslag van VES-kanttekeningen op de Centrale Bankwet 2022.

Algemeen

De VES stelt in haar schrijven aan DNA dat met de Centrale Bankwet 2022 invulling gegeven moet worden aan de ter zake geldende internationale standaarden voor het Centrale Bankwezen, ter vervanging van de vigerende Centrale Bankwet uit 1956. Gezien de significantie hiervan voor een goed functionerend financieel-economisch systeem dient de nodige zorgvuldigheid te worden betracht bij de redactie van de artikelen van de ontwerpwet en met name de bijbehorende Memorie van Toelichting (MvT).

Kredietfaciliteiten

Met de VES-kanttekeningen wordt algemeen ingegaan op de ontwerpwet en wordt hiernaast ook aandacht gegeven aan specifieke wetsartikelen. In het algemeen is er moeite met de passages, welke de Staat de ruimte bieden om onder buitengewone omstandigheden toch weer een beroep te kunnen doen op de kredietfaciliteiten van de Centrale Bank (CBvS). Wij kennen immers allen de pijn die ondervonden is door de desastreuze gevolgen van het gebruikmaken van vergelijkbare passages in de vigerende Bankwet. De VES stelt derhalve nadrukkelijk voor om in de ontwerpwet de bedoelde ruimte geheel en onvoorwaardelijk te dichten.

Corporate Governance Code

Tevens is naast de ontwerpwet en bijbehorende MvT een Corporate Governance Code nodig om flexibel in lijn te kunnen blijven met internationale ontwikkelingen en publieke verwachtingen. Met het weghalen in de ontwerpwet van de Regeringscommissaris, die binnen de CBvS de zienswijze van de Minister kon vertolken, is ook een instrument komen te ontvallen om conflicten te voorkomen. In de Corporate Governance Code moeten in plaats hiervan ook de overlegstructuur met de Overheid en conflicthantering worden behandeld.

Strategie en beleid

Met betrekking tot strategie en beleid, zowel voor wat betreft het tot stand komen en het toezicht daarop, is in de Centrale

Bankwet 2022 niets geregeld. Hierover stelt de VES dat er een aantal deelgebieden zijn die tot de verantwoordelijkheid van de CBvS behoren en waarop toezicht moet worden uitgeoefend. In het wetsontwerp lijkt het toezicht van de Raad van Commissarissen (RvC) zich te beperken tot het bankbedrijf. Van belang is dat in een RvC Reglement het intern overleg wordt geregeld, dat gestalte moet geven aan een evenwichtige goed gefundeerde besluitvorming met betrekking tot vooraf bepaalde beleidsgebieden. Een dergelijke functie versterkt de integriteit van de CBvS en geeft tegenwicht aan de positie van de Bankpresident enerzijds, anderzijds geeft zij meer gezag aan en vertrouwen in het monetaire beleid. Ter overweging wordt meegegeven om een Policy Board in de ontwerpwet op te nemen voor deze specifieke functie. Als zodanig kan de Policy board een rol spelen met betrekking tot het tot stand komen van beleid aangaande de primaire taken van de Bank, namelijk het handhaven van prijsstabiliteit, het beheren van de monetaire reserves, het verzorgen van de geldomloop en de zorg voor de goede werking van het betalingsverkeer.

Toezicht en naleving

Met het weghalen van de Regeringscommissaris uit de ontwerpwet is er een andere entiteit nodig, die toezicht uitoefent op de naleving van de Bankwet. De legislatuur moet een rol kunnen vervullen in het houden van toezicht op de naleving van de Bankwet. De CBvS is rekenplichtig aan de Rekenkamer, waardoor deze het recht heeft de rechtmatigheid en doelmatigheid van haar financiële acties te beoordelen. De Rekenkamer rapporteert aan DNA. Maar ook DNA zou bij het toezicht een eigen rol kunnen vervullen. In de ontwerpwet kunnen daartoe het recht van De Nationale Assemblée (de commissie belast met financiën), de procedure en de voorwaarden waaronder worden opgenomen, inlichtingen in te winnen bij de President van de Bank over de uitvoering van de Bankwet.

Conclusie

Met inachtneming van de alle schriftelijk door de VES aan DNA gepresenteerde kanttekening verdient het middels deze ontwerpwet vernieuwen van het monetaire beleid in ons land, conform internationale standaarden van het Centrale Bankwezen, haar ondersteuning. Tot slot moeten transparantie en een goede communicatie naar de Overheid, de Rekenkamer, De Nationale Assemblée en het publiek, kunnen voorkomen dat behoefte ontstaat naar toezicht en controle op de Centrale Bank, die zouden kunnen leiden tot het ondergraven van de autonomie van de Centrale Bank van Suriname.

Terwijl diverse Regeringen pretendeerden aan economische diplomatie te doen heeft geen van ze ooit verantwoording daarover afgelegd of zelfs geprobeerd de binnengehaalde economische voordelen aan te tonen. Ook de Regering Santokhi-Brunswijk belooft bij haast elk buitenlands reisje de grote economische voordelen welke zij gaat binnenhalen, om stilletjes met lege handen terug te keren.

Beloften dien je na te komen

In de gezamenlijke verklaring van 19 augustus 2021 na het statige werkbezoek aan Guyana staat: "The presidents discussed the issuance of SK fishing licenses to Guyanese fisherfolk and agreed that both ministers responsible would work towards the issuance of fishing licenses in that category by January 1, 2022, keeping in mind the established quota on the Surinamese side." Hier wreekt het snel ondoordacht tekenen van overeenkomsten met veels te mooie beloften. De haast die deze Regering heeft teneinde haar internationale ambities om een factor te worden in de regio komt tegen een hoge prijs.

Een internationaal gedane belofte door de regering aan het buitenland dient te worden nagekomen. Daarom zou "the issuance of SK fishing licenses to Guyanese fisherfolk by January 1, 2022", nooit mogen worden getekend, aangezien je weet dat je deze belofte niet kan en zeker niet mag nakomen. Maar minister Sewdien van LVV weet als de beste dat in alle visvangstcategorieën (ook de SK-categorie) de aantallen uitgegeven vergunningen de afgesproken maxima reeds ver hebben overschreden. Het is bekend dat onze visgronden nu al overbevist zijn en in plaats van de Guyanese Regering te vragen om assistentie bij het opsporen van de Guyanese overtreders gaat de Regering de Guyanezen belonen. Het maakt daarbij niet uit of het om 150 of om 50 of om 10 gaat. Elke onterecht verschaft vergunning moet bevroren worden en niet meer uitgegeven worden. Pas indien visserij-biologisch onderzoek

Visserijovereenkomst met Guyana; 150 visvergunningen te ver

aangeeft dat het aantal verruimd kan worden, kan het weer. Helaas blijkt het Ministerie voornamelijk niet van plan dit onderzoek te laten doen, want het is niet op de LVV-begroting van 2022 opgenomen.

Wetgeving

Op grond van het herziene verdrag van Chaguaramas moeten alle Caricom lidlanden gelijk behandeld worden en kunnen Guyanese vissers geen voorkeursbehandeling krijgen. De Zeevisserijwet staat toe dat vreemde vaartuigen onder voorwaarden zich registreren in Suriname. Onder de voorwaarden vallen maximale visdagen, voorgeschreven vangstsoorten, voorgeschreven vaartuig- en netomvangen, aanlanding en keuring van vangst in Suriname. Vaartuigen uit meerdere landen maken van deze mogelijkheid keurig gebruik en werken samen met legitieme Surinaamse ondernemingen. Maar de regering van Guyana beoogt, in strijd met de nationale wetgeving en het Caricomverdrag, een afwijkende behandeling voor Guyanese vissers dan voor de andere Caricom-lidstaten.

Het visserij management plan heeft als doel de visgronden en biomassa duurzaam te beschermen, die al generaties agrarische ondernemers en werkers in Suriname van werkgelegenheid en inkomen voorzien. Minister Sewdien heeft zelf in een DNA-vergadering de aantallen SK-vergunningen die door zijn voorgangers boven het vastgestelde quotum waren uitgegeven benadrukt. De gevreesde overbevissing zal een terugval van de Surinaamse visserij naar het niveau van Guyana opleveren.

Tussenpersonen

Het is de Regering alles aan gelegen om de Guyanezen tevreden te stellen. Dit zou geen probleem hoeven te zijn als de Regering dit aan de samenleving duidelijk zou uitleggen hoe Suriname hieraan zou kunnen verdienen. Minister Sewdien weet beter, maar moet wel uitvoeren wat de President hem opdraagt. Mogelijk dat hij daarom bij zijn recente deelname aan de FAO-vergadering in Ecuador, waar zijn Guyanese collega ook aanwezig was, geheel out-of-the-blue de kwestie van "tussenpersonen" in de agrarische sector aanhaalde en de FAO om steun hierin vroeg.

Volgens de huidige visserijwet kunnen buitenlanders die geen ingezetene zijn, niet in aanmerking komen voor visvergunningen, omdat ze onder andere ook niet voldoen aan bepalingen die vallen onder de belastingregels. Volgens

President Santokhi zouden er circa 150 illegale Guyanese vissersvaartuigen actief zijn in de Surinaamse wateren. Deze opereren met vergunningen die zijn verstrekt aan Surinamers die zelf niet vangen maar als stromannen fungeren en onderverhuren aan Guyanese vissers. Per vergunning zouden bedragen variërend van 2.500 tot 4.000 US dollar zijn gemoeid (de President had het zelfs over US\$ 5000), terwijl de Surinaamse vergunninghouders er maximaal 150 US dollar per jaar voor betalen. Om met illegaliteit en tussenpersonen af te rekenen was het rechtstreeks toekennen van vergunningen mogelijk de oplossing. Minister Sewdien vroeg zelf aan zijn Guyanese ambtsgenoot om eenvoudig “per app de namen van de tussenpersonen met een foto” door te sturen, waarna hij de vergunningen terstond zou intrekken.

Welk Economisch voordeel voor Suriname

De regering heeft op vragen in DNA om de hete brei gedanst met wazige antwoorden, wollige zinsconstructies en zaken die met de vergunningen aan Guyanezen geen verband hebben. Feit is dat de Guyanezen het verschil tussen de ca. US\$ 3.000 die nu per jaar aan de tussenpersoon wordt betaald en de US\$ 150 die deze aan de Staat Suriname betaald in eigen zak willen houden. De eerste conclusie is dat de SK-visvangst lucratief genoeg is om de rent van bijkans US\$ 3000 per jaar te betalen d.w.z. dat de Staat er met die US\$ 150 veels te weinig aan verdient. Zeker als daar een duur controleapparaat voor moet worden onderhouden. De tweede conclusie is dat, hoewel de tussenpersoon geen waarde toevoegt, de meeropbrengst van ca. US\$ 3000 per vergunning per jaar wel in Suriname blijft en in de nationale economie wordt besteed. Het intrekken en direct weer uitgeven aan een Guyanees zal de direct Surinaamse tussenpersonen en indirect de Surinaamse economie ruwweg US\$ 450.000 minder opleveren. Een cadeautje van bijkans een half miljoen US dollar per jaar.

Visserijverdrag in de maak

Het staatshoofd heeft aangekondigd dat er een bilateraal visserijverdrag met Guyana in de maak is. Zal hij de ingetrokken

vergunningen i.p.v. te bevroren aan Guyana aanbieden. Zullen de Guyanese vissers dan wel de in onze wateren gevangen vis in Suriname afzetten en niet meer in eigen land, zoals het nu reeds illegaal in ruime mate gebeurt. Dhr. Udo Karg sprak zich nog vorige maand op de CEO-Talk van de VES hard uit over dit voornemen. Daarbij gaf hij aan dat het vissen aan de kust tussen de Coppename- en de Corantijnrivier niet veilig was voor Surinaamse vissers. Gaan dan onze Visserijdienst en Kustwacht wel in staat zijn om deugdelijke controle uit te oefenen, waar ze nu niet toe in staat zijn.

Verzet vanuit de sector

De huidige minister van LVV, gaat in alle bochten om deze onuitvoerbare missie te realiseren. Maar hij weet als ex-voorzitter van de Suriname Seafood Associatie (SSA) wel beter, dat de Surinaamse visserijsector dit niet zomaar zal laten gebeuren. De acties vanuit de visserijsector rondom de Chinese vistrawlers en de bezetting van de vaargeul staan nog vers in het geheugen en dienen een waarschuwing voor de Regering te zijn. Het is ook verwachtbaar dat dit protest vanuit de sector brede ondersteuning vanuit de samenleving zal krijgen.

In het belang van de duurzaamheid van deze hulpbron voor de economie zal de Regering elke onterecht verschaft vergunning of die ze bij overtreding van de regels kan intrekken vooralsnog niet aan niemand uit te geven. Zolang wij de afgesproken quota aan vergunningen overschrijden dient elke ingetrokken vergunning bevroren te worden en niet meer uitgegeven te worden. Dat kan pas weer indien visserij-biologisch onderzoek aangeeft dat het aantal verruimd kan worden. Het Ministerie zal bij de Begrotingsbehandeling 2022 deze maand middels een amendement op de LVV-begroting de noodzaak moeten aangeven opdat de middelen voor dit onderzoek beschikbaar worden gesteld.

Verzinsels van het IMF of vergissing van het Ministerie van Financiën & Planning?

Dagblad Suriname citeerde recentelijk Minister Achaibersing als volgt "...het afwentelen van goudbelasting op lokale producenten zal geen onderdeel zijn van het hernieuwd beleid voor vrijstellingen." Deze opmerking komt na een publieke waarschuwing vanuit de VES om het bakzeil halen bij de goudmultinationals niet te verhalen op de lokale producenten. Dit voornemen van de Regering heeft de VES niet gefantaseerd maar gehaald uit een publicatie van het IMF, een doorgaans betrouwbare organisatie.

Het IMF schrijft in haar IMF Country Report 22/90 van maart 2022 dat de Regering Santokhi-Brunswijk, na analyse van haar contracten met de goudmultinationals, tot de conclusie is gekomen dat het verhogen van de royalty rate zonder medewerking van de maatschappijen en DNA niet kan. Wij citeren voor U: "The government has, therefore, decided to generate the same 0.4 percent of GDP (ca. SRD 300 miljoen/ jaar) in revenues by scaling back a range of exemptions (a new structural benchmark for March 2022), starting from exemptions for imported goods (including capital goods and raw materials) that were granted by ministerial decisions. The exact scope of the exemptions to be reduced and the implementation plan will be published by end March 2022". Dit heeft het IMF toch niet zelf verzonnen.

Misschien ligt het aan onze kennis van de Engelse taal maar één van deze beweringen is onwaar.

Het verhalen van de niet (volledig) doorgevoerde Goudbelasting op de lokale producenten door wijzigingen van de vrijstellingen van importen van kapitaalgoederen, grond- en hulpstoffen is verkeerd beleid. Hiermee stimuleer je de lokale investeringen en productie niet. Voor alle duidelijkheid, indien er ondernemers zijn die in het kader van vrijstelling van invoerrechten de wet overtreden dan moet de Regering optreden en indien de sancties tekortschieten dan moeten die worden verhoogd. Dat had overigens in het kader van Goed bestuur in de afgelopen 21 maanden al lang moeten zijn gebeurd. Maar het mag nimmer leiden

tot willekeur. Dit zal dus volledig transparant dienen te geschieden op basis van duidelijke spelregels.

De Regering heeft zich tot op heden niet gehouden aan de met IMF afgesproken "new structural benchmark" en heeft er ook niet de betrokken ondernemers hierover geraadpleegd. Dat is niet de beloofde goede aanpak. Zo stimuleer je jouw partners, de ondernemers, niet. Zo gaan wij zeker niet snel uit de crisis komen.

Wij hopen dat de Regering ons in het kader van transparant beleid hierover duidelijkheid kan verschaffen. Want waar wij bij de VES allergisch voor zijn, zijn "liegende politici" en beleidmakers die niet transparant zijn en als ze gewezen worden op verkeerde keuzen ze de neiging hebben tot "rancuneus handelen".

Aan de Minister van Financiën was per e-mail gevraagd naar een bijdrage voor de rubriek "experts aan het woord" zie pagina 27.

Het antwoord van de Minister van Financiën via zijn secretaris op het verzoek van de VES is "Geachte Redactie Inzicht, de minister heeft besloten niet in te gaan op uw verzoek in uw mailbericht d.d. 24 april 2022. Dit omdat eerdere communicatie met de minister niet gevoerd wordt zoals dat normaal geacht mag worden tussen volwassen partijen. Zo weigert u aan te geven of de publicatie over het grondstoffen besluit een persoonlijke mening van de secretaris betreft dan wel het standpunt van de VES is. De minister wenst u succes met uw maandblad".

.....Nawoord van de redactie

Staatsmiddelen voor politieke doeleinden?

In een reactie op de uitspraak van de Vice-President dat ABOP ministeries geen geld krijgen van het Ministerie van Financiën en Planning heeft de Minister van BIBIS gesteld dat er geen uitgaven kunnen worden gedaan voor “projecten die niet van de Staat zijn”. “Betalingen dienen op de juiste manier te gebeuren omdat de regering goed bestuur en transparantie voorstaat”. Concreet stelt de Minister van BIBIS dat geconstateerd is dat sommige activiteiten waarvoor er betaling wordt gevraagd, niet van de Staat zijn maar van een (of meer) politieke partij(en). De VES typeert dit als zeer ernstig en de samenleving heeft recht op opheldering. Dit is een vorm van corruptie, indien Staatsmiddelen worden aangewend voor partijbelangen. Aangezien de Vice-President deze ernstige aantijging niet heeft ontkend en weerlegd, blijft wellicht de indruk hangen dat de Vice-President zich schuldig maakt aan corruptie. In het kader van corruptievrij bestuur is het noodzakelijk dat de Regering duidelijkheid hierin verschaft. Daarenboven zijn volgens de wet op de Politieke partijen alle partijen, ook de Regeringspartijen, verplicht uit het oogpunt van transparantie elk jaar financiële verslagen te publiceren met een overzicht van de inkomsten en uitgaven.

3^e monitoringsrapport Herstelplan blijft geheim

De VES heeft de minister van Financiën en Planning in april bij herhaling gevraagd naar het 3^e monitoringsrapport van het Herstelplan 2020 - 2022. Helaas heeft de VES dit verslag nog niet mogen ontvangen. Dit getuigt de mate van transparantie van het Ministerie. Dit is namelijk niet de eerste keer. Het 1^e en het 2^e rapport van het Herstelplan heeft de VES ontvangen van het Ministerie van Financiën, pas nadat de President de opdracht daartoe gaf aan de Minister die in eerste instantie

had geweigerd om het beschikbaar te stellen. Toen de VES bekend maakte dat het 2^e rapport aangaf dat de uitvoering hopeloos achter liep op het programma aangezien er halverwege de uitvoering slechts 19% was afgerond, reageerde de minister woest. Indien de VES “ongenuanceerd bezig” zou zijn dan zou de Minister juist alle belang hebben bij het zelf genuanceerd uitleggen over de voortgang van het programma. Wat is het dat de Minister niet begrijpt dat de gemeenschap er recht op heeft om te weten hoe het vordert met het herstel van haar economie. Te bedenken dat dezelfde gemeenschap voor 2022 alleen maar liefst SRD 3 miljoen moet neertellen voor de monitoring van dit Herstelprogramma.

Visvergunningen

De maand april werd gedomineerd door de discussie over “het mogelijk verstreken van visvergunningen aan Guyanese vissers”. De berichtgeving is soms zeer verwarrend en afkomstig vanuit diverse bronnen uit Suriname en Guyana. Tijdens de CEO talk heeft Udo Karg duidelijk en helder aangegeven dat volgens de wet visvergunningen niet kunnen worden afgegeven aan Guyanese vissers.

Helaas schiet de Regering tekort in het verstrekken van de juiste en volledige informatie. De hamvraag is: “heeft President Santokhi een belofte gedaan aan President Ali van Guyana dat Guyanese vissers in aanmerking zullen komen voor een visvergunning?”. De verwarring wordt groter met de verklaring van President Santokhi dat hij van Guyana al 6 weken terug een lijst heeft ontvangen van visvergunninghouders die hun vergunningen doorverhuren aan Guyanezen. Dit terwijl de Minister van LVV, die direct die vergunningen zou intrekken, heeft ontkend dat hij deze gegevens heeft. De samenleving behoeft ook hieromtrent een eerlijke uitleg.

INZICHT # 28 verschijnt in de eerste week van juni 2022